Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 78 (13702) | 1972 оной апрелиин 2, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

ТҮРҮҮ ХҮНЭЙ ҮГЭ

...РИЛГАШАН НЭРЭЭ ...ҮНДЭЛЭЭ

Би арбан хоёрдохи жэлээ барилгашан-хабсаргагшын мэргэжэлээр ажалланаб. Энэ саг соо нилээд олон барилганууд дээрэ хүдэлhэн хүм. Түмэр замые электрижүүлхэ хүдэлмэридэ хабаадалсааб. Энэ тон харюусалгатай, орёо нарин хүдэлмэринүүдэй нэгэниинь байгаа. Түргэнөөр барилга хэхын тула баян дүршэл, мэргэжэл шадабари хэрэгтэйл болодог hэн даа. Үдэрынь ажалаад, hүниндөө электротехникээр номуудые шудалхаш. Намтай суг хүдэлдэг барилгашад-хабсаргагшад Анатолий Бессонов, Анатолий Чернов гэгшэд тиихэдэ Улаан-Үдын түмэр замай техникумдэ hурахаар ороо бэлэй. Харин Владимир Кузин ой модоной техникумдэ hуралсадаг hэн. Эдэнэр үдэшэндөө hуралсаад, үдэрынь хүдэлхэ. Тиибэшье халаанайнгаа даабари үлүүлэн дүүргэдэг, бүхы ажалаа эрхим шанартайгаар бүтээжэ шададаг hэн.

Эрдэм болбосоролоо дээшэлүүлэн hуража байдаг, дүршэлтэй бэрхэ хүдэлмэришэд ехэ юумэ хэжэ шадаха арга боломжотой гэжэ тиихэдэл ойлгоо бэлэйб. Тиин Ивалгын гидромелноративна техникумэй барилгын отделенидэ заочноор hуралсажа эхилhэн хүм.

Табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаhан барилгануудые түргэнөөр, hайн шанартайгаар бариха гэhэн шухала зорилго бидэнэй урда табигдаа. Энэ зорилгоёо бодото дээрэнь бэелүүлхэнь барилгашадай нэрэ хүндын хэрэг мүн. Манай коллектив урдаа табиhан зорилгоёо дүүргэхэ, түсэбөөр хараалагдаhан шэнэ барилгануудые саг болзор соонь тушааха гэжэ оролдоно. Энэ хэрэгтэмнай hаад ушаруулдаг юумэн олон. Барилгын материал дуталдаха, зарим хүдэлмэришэд ажалдаа гарахагүй. Тиимэhээ хүдэлмэришэдэй харюусалга дээшэлүүлхэ, тэдэнэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hайнаар ябуулха бологдоно. Хүдэлмэришэдэй олонхинь үүргэ, харюусалгаяа мэдэрдэг. Гэбэшье таагүй ябадал гаргаха ушар хаа-яа дайралдана. Участогаймнай хүдэлмэришэн Е. Тарасова ямаршье шалтагаангүйгөөр нэгэтэ хэдэн үдэрэй туршада ажалдаа гараагүй hэн. Иимэ ушар манай участок дээрэ hүүлэй үедэ үзэгдэхээ болиhон байгаа бшуу. Е. Тарасовае дуудажа, үнэн зүрхэнhөө хөөрэлдэхэ гэжэ оролдообди. Теэд Тарасова бидэнтэй хөөрэлдэхэдөө ехэрхүү зан гаргаа. Энэ асуудал хүдэлмэришэдэй урда табиха гэhэн шиидхэбэри гаргаа hэмди. Зэмэтэй зониие хайрагүйгөөр шүүмжэлэн, зүб харгыда гаргахыень заадаг.

— Бидэнэй, барилгашадай, нэрые бузарлабаш, — гэжэ БурАССР-эй габьяата барилгашан Василий Григорьевич Федоренко тэрэ басаганда хандан хэлээ бэлэй. Энэ хүнэй хэлэhэн үгэ ямаршье үгэhөө үнэтэй байшоо. Залуу барилгаша басаган үнэн сэхээр ажаллахаб гэжэ үгэеэ үгөө hэн. Тэрэ мүнөө яhала гэмгүй ажаллажа байна.

Нээрээшье, барилгашанай нэрэ тон хүндэтэй нэрэ! Энэ нэрээрээ омогорхон, хододоо үнэн сэхээр. эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллаха гэжэ анхарнабди.

Би барилгашан-хабсаргагшын табадахи разрядтай болоhон хүм. Хамта хүдэлдэг нүхэдни бригадираар, удаань мастераар дэбжүүлhэн байна. Нүхэдэйнгөө этигэл найдалыень үнэн сэхэ ажалаар харюулха ёhотойб. Юуб гэхэдэ, би барилгашанби. Коммунистби. Тиимэhээ ажал хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэхэ гэжэ эрмэлзэдэг байнаб.

Барилга үргэн далайсатайгаар эрхилхын тула индустриальна бааза байгуулха, хүдэлмэришэдэй ажал оньhожоруулха хэрэгтэй. Энэ талаар мүнөө ехэ юумэн хэгдэжэ байна. Шэнэ заводые хабсаргамал зүйлнүүдээр бодхонобди. Мүн манайшье завод түмэр хүүргэ, харгы бариха хабсаргамал зүйлнүүдые бүтээдэг болохо, тиигэжэ шухала зарим барилгануудые индустриальна аргаар эрхилхэ арга хангагдаха юм.

Барилганууд... барилганууд. Үдэр хоногой ошохо тума улам ехэ барилга хэгдэнэ. Түрэл hайхан Буряад оронойнгоо шэнжэ шарайе шэнэ барилгануудаар шэмэглэхын тула булта барилгашад улам шангаар хүдэлжэ байна.

...[illegible] дуратай мэргэжэлээ шэлэн олодог, ...дүршэдэг гээшэ ааб даа. Тиимэhээ ...сэдьхэлээ ханадаг, омогорходог. Би ...рилгашан мэргэжэлээрээ омогорходог, ...дээрэ ажал үгы гэжэ hанагшаб.

...тойроноо хараадшье үзэе. Асари ехэ ...уд, гоё hайхан ордон байшангууд, арад ...нтэ хангаха гэр байранууд хаа хаана... баригдажа, шэнэ город, тосхонууд ур... хуушан город, тосхонуудай түхэл ша... ...эдэн хубилна. Манай ажабайдалые ...лые хараа байса үндэhөөрнь хубилга... фабрика, заводууд. гэр hууринууд ...дайл ха юм.

...рилгын хүсэнүүдые хүгжөөхэ, арад ...териальна байдал hайжаруулха хэрэг... ...льна барилга шухала hуури эзэлдэгынь. Юhэдэхи табан жэлэй үедэ олон барил... ...доор хараалагдаа.

...шленна шэнэ предприяти, культурно... ...лай олон барилга эрхилхэтэй хамта гэр ...а олоор бодхоогдохо юм. Манайшье ...ын городууд, хүдөө тосхонуудта шэнэ ...ай хутасаада хамта дээрээ 1.640 мил... ...ригэй капитальна барилга хэгдэхэ. ...мянган дүрбэлжэн метр байрын тал... ...лгада үгтэхөөр түсэблэгдэнэ.

...рилгын хэгдэжэ, хэгдэхэшье байhые ма... ...га-хабсаралгын 834-дэхи поездын жэ... ...hээ хаража болохо. Үнгэрhэн табан ...Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй, локомотив... ...цехүүд үргэдхэгдөө. Слюдянка стан... Петровск-Забайкальска завод хүрэтэр тү... ...ые электрижүүлhэн байнабди. Ма... барилгашад-хабсаргагшад энэ шухала ...саг болзор соонь дүүргэжэ шадаа hэн. Юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын үдэр... ...тровозууд ябажа захалаа бшуу.

...манай барилгашад хүүргэнүүдэй түмэр ...үүдые бүтээхэ заводой томо барилга ...Энэ заводой цехүүд 70 мянган дүр... ...метр талмай газар эзэлнэ. Буряадай ги... ...дэг локомотив-вагон заhабарилгын за... ...ы цехүүд иимэрхүү талмай эзэлдэг ...Оронойманай зүүн зүгэй томо пред... ...болохо энэ заводой түрүүшын ээлжээн ...оной барилгашадай hайндэр болотор ...тушаагдахаар хараалагдаа. Минии ...астогай барилгашад мүнөө hүүлшын ...рилга хэжэ байна.

...цехэй барилга. Иигэжэ хэлэхэдэ hо... Мэнэ hаяхана энэ заводой цехүүдые ...хилээ бэлэйбди. Тэндэ мүнөө оньhон ...нүүд тодхогдожо байна. Богони болзор ...барилга дүүргэхын тула манай поездын ...-хабсаргагшад яhала оролдожо хүдэ... ...гэжэ хэлэхэдээ hайрхана бэшэб. Харин ...шэ нүхэдэйнгөө ажал хэрэгээр омогор... ...хэлэнэб.

А. ТОДОЕВ,
барилга-хабсаралгын 834-хи поездын мастер.

МҮНӨӨДЭР — ГЕОЛОГУУДАЙ ҮДЭР

БАЙГААЛИИН НЮУСА БЭДЭРЭГШЭД

Урин дулаан үдэрнүүдэй дүтэлхэ бүри геологуудай зүрхэн хөөрэнги. Тэдэниие тайга дахяад лэ дуудана...

Александр Александрович Карбаинов үргэн сонхын дэргэдэ удаахан зогсобо. Мүнөө тэрэнэй бүхы hанал бодолынь ой тайга, хада уула тээшэ. Ашагта ямар малтамал үшөө олдоогүй, геологуудай ерэжэ, уудалан шэнжэлхые хүлеэнэ гээшэб? Иимэ hанал бодолдо абтаhан Александр Александрович хүдэлмэриингөө столдо дүтэлбэ.

Стол дээрэнь табяатай янза бүриин шулуунуудай үнгөөр наранай элшэ наадана. Нэгыень гартаа абажа, ехэл анхаралтайгаар шэншэлэн харана. Үнгэрэгшэ зун Сэлэнгын уужам тала дайда, уула хадануудынь үшөөл үнэтэй, ороноймнай промышленностьда шухала хэрэгтэй зүйлнүүдые үбэр соогоо бүхэхэнөөр лэ нюугаад байдаг ха юм. Энэ нюусануудыень олохо хэрэгтэй. Эндэ олдоhон нүүрhээр мүнөө Буряадай промышленностиин хэрэглэмжэ хангагдана. Байтараа эндэ үшөө ехээр нүүрhэн малтагдадаг болохо.

Геолог Александр Александрович Карбаинов Сэлэнгын аймагай тала дайдаар хэды аяншалаа гээшэб! Эндэхи хада уулануудай, уhа голнуудай нэрыень табан хургандаал адли мэдэхэ болоhон. Гурбан жэлэй саанахана тэрэнэй хүтэлбэрилдэг Үрмын партиин геологууд Сэлэнгын аймагай хаданууд соо баян хэбтэшэ олоо hэн бшуу. Энэ зүйл промышленностьда үргэнөөр хэрэглэгдэдэг. Тиимэhээл тэрэнэй нөөсые зүбөөр элирүүлэн тодоруулха, шанарыень hайса шалгаха хэрэгтэй ха юм. Нүхэр Карбаиновай даадаг партиин геологууд гурбан жэл Сэлэнгын аймагта шэнжэлэлгэ хэhэн байха юм.

— Мүнөө зун мүн лэ Сэлэнгын аймагта бэдэрэлгэ, шэнжэлэлгэ хэхэбди,—гэжэ Александр Александрович хэлэнэ.

Тэрэ юушьеб даа саарhан дээрэ бэшэнэ. Тэрээнтэй зэргэлээд hууhан геолог Евгений Севастьянович Пигарев карта зурана. Ахалагша геолог-техник Н. И. Иванькова, В. А. Луговская гэгшэд толгойгоошье үргэхэ сүлөөгүй ажалланад.

— Зунай үедэ хэhэн ажалайнгаа, үбэлэй шэнжэлгын дүн бэшэжэ hуунабди. Һаядаа шалгалта барихамнай. Шалгалтада ямараар үгэхэ зомди даа, —гэжэ Александр Александрович Карбаинов бодолдо эзэлэгдэнгөөр хэлэнэ.

Хэнэйшье мэдэхээр, геологуудай ажал хүнгэн бэшэ. Хүн зоной ажаhуудаг газарhаа холо, дүлии балай хүбшэ тайга, хада уула соо байрлажа, бэдэрэлгэ, шэнжэлэлгэ хэхэ. Удаань хэhэн ажалайнгаа үрэ дүн согсолон бэшэжэ, бүхэли үбэлдөө таhаг соо hууха ушартай болодог.

— Иимэл мэргэжэлтэй зон ха юмди даа;—гэжэ Валентина Луговская энеэбхилнэ. Нарихан бэетэй, гушаад наhатай энэ

эхэнэр арадаа үргэбшэтэйгөөр хада уулын, тала дайдын хормойгоор бүхэли зундаа, намартаа аяншалдаг гэжэ этигэхын аргагүй. Теэд Валентина Луговская арбаад шахуу жэл Буряад орон дотор шэнжэлэлгэ хэлсэhэн байха юм. Александр Александрович Карбаиновай даадаг геологи-шэнжэлэлгын Үрмын партида табадахи жэлээ хүдэлнэ. Геологууд Валентина Васильевна Шабалина, Мария Ефимовна Прудовская гэгшэд Воронеж хотоhоо иишэ ерэhэн юм.

— Намтай суг хүдэлдэг геологууд олон жэл соо шэнжэлэлгэ хэhэн дүршэлтэй, бэлигтэйшье зон даа. Энээнэй ашаар лэ бидэнэр хододоо аян замhаа амжалтатайгаар бусадаг зомди,—

гэжэ геологи-шэнжэлэлгын Үрмын партиие даагша Александр Александрович хөөрэнэ.

Тэрэ арбан табадахи жэлээ Буряадай геологоуправленидэ ажаллана. Энэ олон жэл соо Буряад ороной аймагуудаар нилээд аяншалга хэhэн, ашагта малтамалнуудай баян хэбтэшэнүүдые ололсоhоншье байха юм.

Геологи-шэнжэлэлгын Үрмын партиин геологууд гурбадахи жэлээ управлени соогоо эрхимлэжэ ябана. Хэhэн ажалайнгаа дүн бэшэхэдээ, хододоол таба гэhэн сэгнэлтэ абадаг. Таба гэhэн сэгнэлтэ. Эдэнэй үдэр, hүниие илгангүй, хура бороо, hалхи шуурган дундуур ажалаhан ажал иимэ үндэрөөр сэгнэгдэнэ ха юм.

Газаа хабар. Саhан хайлана. Горхон урдана. Геологууд энэ сагые хүлеэжэ ядадаг. Холын хада уулануудай соогуур аяншалхаар бэлдэдэг. Сэнхир манаар бүрхөөгдэhэн орьёл хаданууд тэдэниие дуудан даллана хаш даа. Олзотой омогтой ябажа ерыт даа, геологууд! Һайндэрөөртнай амаршалнабди!

К. ЖАМЬЯНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: геологуудай Үрмын партиие хүтэлбэрилэгшэ геолог А. А. Карбаинов; геолог В. В. Шабалина шэнжэлэлгэ хэнэ; геолог-техник В. А. Луговская.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ТАСС
ШЭНЭ ҺОНИН

ГЕОЛОГУУД ҺАЙНДЭРЛЭНЭ

Ороной геологууд нефтиин, газай, нүүрhэнэй, түмэрэй рудагай болон бусад ашагта малтамалнуудай зуу шахуу шэнэ уурхайе үнгэрэгшэ жэлдэ бэдэрэн оложо, ашаглагшадта дамжуулан үгэhэн байна. Бэдэрэлгын шэнэ сезон мүн лэ урагшатай байхаар багсаагдана. Энээн тухай геологуудай үдэртэ зорюулагдаhан баярай суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, СССР-эй Геологиин министр академик А. В. Сидоренко мэдээсэhэн байна. Энэ суглаан Московско гүрэнэй П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ консерватори соо мартын 31-дэ болоо.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые суглаанда хабаадагшад ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаа.

(ТАСС-ай корр.).

Москва.

ИНДИ АЙЛШАЛАН ОШОХОНЬ

Индиин Республикын далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй штабай начальник адмирал С. М. Нанд гэгшын уряалай ёhоор Советскэ Союзай Далайн-Сэрэгэй Флодой главна командалагша флодой адмирал С. Г. Горшков энэ оной апрельдэ Индидэ албанай хэрэгээр хани ёhоор айлшалжа ошохонь.

(ТАСС).

„МЕТЕОР" НИИДЭБЭ

ТАСС-ай мэдээсэл

Газарые тойрон дабшаха «Метеор» гэжэ хэмэл одон 1972 оной мартын 30-да Советскэ Союзhаа табигдаба. Сагай уларилай оперативна албанда хэрэглэхэдэ шухала болохо метеорологическа мэдээсэлнүүдые абаха гээшэ хэмэл одо табилгын гол зорилгонь болоно.

Хэмэл одон иимэ замда гаргагдаа:

— Газарай нюрууhаа эгээн холонь (апогей) 903 километртэ;
— Газарай нюрууhаа эгээн дүтэнь (перигей) 878 километртэ.
— 81,2 градус hөөлжүүгээр ниидэнэ;
— Газарые 102,6 минутын турша соо тойроно.

Үүлэнэй байдалые, газарай бүмбэрсэгэй гэрэлтүүлэгдэhэн ба hүүдэртэй талануудтахи саhые буулган абаха, тэрэшэлэн газарhаа ба агаарhаа туяатан ялардаг дулаанай хүсэн тухай мэдээнүүдые абаха метеорологическа аппаратура хэмэл одон дээрэ тодхогдонхой. Метеорологическа аппаратураhаа гадна «Метеор» одон дээрэ иимэ юумэнүүд тодхогдонхой: Газарые хараада абан, хэмэл одоной зүг шэгыень хододоо олгожо байха түхеэрэлгэ, электрын элшэ хүсөөр хангаха наранай элшээр хүдэлдэг батарейтэй амяараа түхеэрэлгэ, одоной зам тухай мэдээсэл дамжуулха радио-түхеэрэлгэ, приборнууд болон научна аппаратурын хүдэлмэри тухай мэдээнүүдые газарта дамжуулха радиотелеметрическэ түхеэрэлгэ.

Хэмэл одон дээрэ тодхогдоhон аппаратура гэмгүй hайнаар хүдэлнэ. Тоололго-согсолголгын центр абтаhан мэдээсэлнүүдые шэнжэлнэ. Абтаhан метеорологическа мэдээсэлнүүд шэнжэлхын ба хэрэглэхын тулада СССР-эй гидрометцентртэ үгтэдэг байха юм.

„КОСМОС—482" ТАБИГДАБА

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

Газарые тойрон дабшадаг «Космос-482» гэжэ ээлжээтэ хэмэл одон 1972 оной мартын 31-дэ Советскэ Союзhаа табигдаба. 1962 оной мартын 16-да ТАСС-ай соносхоhон программын ёhоор замбуулинай дайдые саашадань шэнжэлхэдэ хэрэгтэй болохо научна аппаратура хэмэл одон дээрэ тодхогдонхой.

Одон дээрэ тодхогдоhон аппаратура гэмгүй hайнаар хүдэлнэ. Абтаhан мэдээсэлнүүдые тоололго-согсолголгын центр шэнжэлжэ байнхай.

...ТҮСЭБТЭ ЮҺЭДЭХИ

...ЭРШЭ · ШАНАР ДЭЛИСЭ

ХАХАД ҺАРААР УРИДШАЛБА

ЗАХААМИН. Манай штатнабэшэ корреспондент Ш. Бакшеев иигэжэ дамжуулба: ССР Союзай байгуулагдаhаар алдарта 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ хам оролсоhон аймагаймнай колхоз, совхозуудай hаалишад кварталай түсэб болзорhоонь хахад hараар урид дүүргэбэ. Томо ажахынуудай нэгэн болохо Баян голой, Санагын совхозуудай, «Коммунизмын зам», «Дружба» колхозуудай hаалишад хараалhан түсэбөө дүүргээ. Ехэ-Цахирай hаалиин гүүртын hаалишад нёдондоной энэ үеынхиhөө 48 килограммаар ехэ hү абажа амжаhан байна. Тиихэдэ hаалишан Владимир Гончиков, Намжил Соктоева, Ханда Абидуева гэгшэд үнеэн бүриhөө hү haaxa түсэбөө холо үлүүлээ.

...ТАГЫЕ АХИН

[illegible]

Бүтээн гаргаhан продукциинь хэмжээн урда жэлэй энэ үеынхидэ орходоо хоёр дахин дээшэлүүлэгдээ. Энэ цехэй бүтээн гаргадаг зөөлэн дэрэ — подуушхануудые гансашье республикын ажалшад бэшэ, харин оронойманай ондоо область, республикануудай хүн зон эрхимээр сэгнэдэг юм.

Техническэ фабрикануудай цехэй коллектив хүдэлмэриингөө графигые холо уридшалан ябана. Жэлэй эхинhээ хойшо табан жэлэй жасада 30 тонно хуурай тэжээл буйлуулжа оруулаа. Мүн тиихэдэ меланжева цехэй хүдэлмэрилэгшэд үндэгэнэй порошок үйлэдбэрилхэ талаар халаанайнгаа даабариие үлүүлэн дүүргэнэ.

Энэ үдэрнүүдтэ комбинат соо ажалай түрүүшүүл, новаторнууд олошорно. Пельмен хэдэг хүдэлмэрилэгшэ В. Самсонова, колбасагай заводой хүдэлмэришэн И. Аранзин, мяханай шүрбэhэ ходологшо Т. Милютина, мал үүсэлэгшэ А. Пашкова, тоhоной цехэй аппаратчица М. Афоничева болон бусад найман часай даабариие долоон час соо дүүргэнэ. И. Щеголев, А. Рупышев, Т. Денисенко гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд недели бүхэнэй hүүлшын үдэр соо түсэбhөө гадуур продукци бүтээн гаргана. Комбинадай ажалай 300 гаран түрүүшүүл ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар табан жэлэй гурбадахи жэлэй түсэбөөр хүдэлжэ байна.

Комбинадай дирекци, партийна болон профсоюзай комитедүүд ажалай үндэр бүтээсэ харуулhан түрүүшүүлые материальна болон моральна талаарнь урмашуулха хүдэлмэри hайнаар ябуулна.

Юhэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбые декабриин 28-да дүүргэхэ социалис уялга энэ комбинадай хүдэлмэрилэгшэд абаhан байна. Жэлэй түсэб болзорhоонь урид дүүргэлгын жасада 200 мянган түхэригэй сэнтэй продукци үйлэдбэрилэгдэн оруулагдаа. СССР-эй 50 жэлэй алдарта ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тула энэ комбинадай хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөөн бүри эршэтэйгээр дэлгэрнэ.

А. ХАРЧЕНКО.

ХАРИЛСАА ХОЛБООГОО ҮРГЭДХЭНЭ

Хүдэлмэришэн анги колхозно таряашад хоёрой хани барисаан жэлhээ жэлдэ бэхижэнэ, үргэдэнэ. Һүүлэй үедэ промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд шефтээ абаhан колхоз, совхозуудтаа хүргэдэг туhаламжаяа улам үргэдхэнэ.

Жэшээлхэдэ, манай «Электромашина» заводой коллектив Улаан-Үдын, Хяагтын, Яруунын аймагуудай ажахынуудта туhалдаг юм. 1971 ондо тус аймагуудай ажахынуудта 153 автокран. 18 электродвигатель бүтээжэ үгэhэн байнабди. Заводоймнай хүдэлмэришэд байгша он соо хүдөө ажалшадтаа бүри ехэ туhа хүргэхөөр шиидэнхэй. Яруунын аймагай «Победа» колхозой конторын, hургуулиин, больницын гэртэ, соёлой ордондо халуун ууралай соргонууд татагдаха юм. Заводоймнай инженер-теплотехнигүүд А. В. Копылов, В. А. Михалев гэгшэд мүнөө халуун ууралай сорго татаха проект зохёохоёо тус колхоз ошоод байна.

Заводоймнай коллектив байгша он соо хүдөөгэй ажахынуудта хэрэгтэй 2 миллион түхэригэй продукци бүтээн гаргаха даабаритай. Автокран, электродвигательнүүд олоор эльгээгдэхэ. Мүн силосэй ургамал хурядаг комбайнуудта хэрэглэгдэдэг «Вихрь» түхэлэй редукторнуудые бүтээжэ эхилээбди. Энэ жэл соо 7 мянган редуктор бүтээхэ байнабди. Шэнэ продукци бүтээхэ даабари бэрхэ хүдэлмэришэдтэ даалгагданхай. Фрезеровщик Ю. Старовойтов, токарь Г. Пузик, П. Унагаев, үрэмдэгшэ К. Карпов гэгшэд hайн шанартай продукци бүтээжэ шадана. Эдэнэр хүдөөгэй ажалшадай захилые hайнаар дүүргэхые оролдоно.

Редуктор хабсаргаха хүдэлмэри харюусалга ехэтэй юм. Комбайнерай, трактористын мэргэжэл шудалhан нэгэдэхи классай жолоошон, 5-дахи разрядай слесарь Василий Иванович Реутовта энэ ажал даалгагданхай. Тэрэ ажалаа hайн шанартайгаар бүтээжэ, олоной магтаалда хүртэнэ.

Редуктор бүтээдэг участогай хүдэлмэришэд hараhаа hара бүри ехэ продукци гаргана. Хэрбээ эдэнэр февраль hара соо 100 редуктор бүтээжэ, хүдөөгэй ажалшадтаа эльгээhэн hаа, март hара соо 300-да хүргэхэнь. Апрель соо аяар 700 редуктор бүтээхээр шиидэнхэй.

Н. ДЕМИН.

...ЛААН СОО ...МЯНГА...

Улаан-Үдэ хотымнай үйлсэнүүдтэ шэнэ шэнэ гэрнүүд бүри олоор ерьбын бодоно. Түргэнөөр, hайн шанартайгаар барилга хэхын тула хэды ехэ хирпиисэ хэрэгтэй гээшэб? Барилгашадые энэ шухала материалаар гүйсэд хангахын тула Улаан-Үдын хирпиисын заводой коллектив яhала ехэ оролдолго гаргана. Эдэнэр ажал хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табина. Мүн лэ шэнэ онол арга үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болоо. Энээнэй ашаар лэ манай заводой коллектив гээгдэлhээ гараhан байха юм. Мүнөө hара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэдэг болоо.

Заводоймнай коллектив шэнэ жэлэй эхинhээ улам эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Хоёр hарын түсэбhөө гадуур 550 мянган хэhэг хирпиисэ хэгдэhэн байха юм. Мастер Александра Владимировна Березинагай даадаг участогай хүдэлмэришэд халаан бүриингөө даабари 15—20 процентээр үлүүлэн дүүргэдэг. Эдуард Шарагуловай даадаг бригадын гэшүүд халаан соогоо 24 мянган хирпиисэ галдаха даабаряа 30 мянганда хүргэдэг, СССР-эй профсоюзуудай XV съездын нээгдэhэн үдэр энэ бригадын гэшүүд халаан соогоо 44 мянган хирпиисэ хатаажа, ёhотой рекорд туйлаhан байха юм. Ажалай түрүүшүүлhээ жэшээ абаhан бэшэшье олон хүдэлмэришэд амжалтатай hайнаар хүдэлнэ. Эдэнэр барилгын материал hайн шанартайгаар, бүри ехээр бүтээн гаргажа, СССР-эй 50 жэлэй түүхэтэ ойе ажалай бэлэгүүдтэйгээр угтаха гэжэ зэhэнхэй.

В. ЯНЬКОВА,
Улаан-Үдын хирпиисын заводой профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ.

КОММУНИСТНУУД ЗОРИЛГОНУУДАА ХАРААЛНА

Политическэ һуралсалда — гол анхарал

УЛААН-УДЭ. Коммунистнуудай, комсомолшуудай болон хүтэлбэрилхы кадрнуудай марксистско-ленинскэ эрдэм шудалха һуралсалые һайжаруулха хэмжээнүүд тухай асуудал КПСС-эй Советскэ райкомой пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Тус асуудалаар партиин райкомой секретарь нүхэр **Санжиева** элидхэл хэжэ, үзэл сурталай энэ шухала хүдэлмэриин районой партийна организацинуудта хэр зэргээр эрхилэгдэжэ байһые шэнжэлэн харуулаа. Тиихэдээ «Электромашина» заводой партийна эхин организацин энэ талаар ябуулдаг хүдэлмэриин дүй дүршэл жэшээ болгон харуулба. Гэхэ зуура «Байкал» гэжэ оёдолой нэгэдэлэй, пассажирска автобусно нэгэдэхи предприятиин, аэропортын, республикын Элүүрые хамгаалха министерствын, автоажахын болон бусад хэдэн партийна эхин организацинууд коммунистнууд болон комсомолшуудай марксистско-ленинскэ эрдэм мэдэрэл дээшэлүүлхэ хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр эрхилнэ гэһэн шүүмжэлэлдэ ороо.

Пленум дээрэ үгэ хэлэһэн Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай гүрэнэй институдай кафедрые даагша нүхэр **Басаев** политическэ һуралсалай шанар болон тэрэнэй ниитын хэрэгтэ үзүүлдэг нүлөө, аша үрые шэнжэлжэ үзэхэ хүдэлмэри эмхидхэгдэнэгүй гэжэ тэмдэглээ. Тиихэтээ хамта КПСС-эй райкомой дэргэдэ социологическа шэнжэлэлэй тусхай бүлэг байгуулаа һаа һайн байгаа гэжэ дурадхаа. Пропагандистнарай семинар үнгэргэхэдөө, методикын, теориин асуудалнуудта анхаралаа онсо хандуулха шухала тэһэн дурадхал оруулаа.

Хүдэлжэ байһан аад, үшөө найман жэлэй, дунда һургуулиин эрдэмгүй залуу үетэнинэ үдэшын, заочно һуралсалда хабаадуулха хүдэлмэри районой олонхи предприяти болон барилгын газарнуудта, худалдаа наймаанай ба ниитын эдеэ хоолой эмхи зургаануудта тон хангалтагүй байдалтай байһан тушаа, хүтэлбэрилэгшэдэй энэ шухала хэрэгтэ анхаралаа һулаар табидаг байһан тушаа райгүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагые даагша нүхэр **Меркушева** хэлээ. Предприятиин хүтэлбэрилэгшэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй политическэ һуралсал эрхилэлгэдэ эдэбхитэйгээр, харюусалгатайгаар хабаададаг байһан тушаа Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой директор **Розанов** анхарал татамаар хөөрэжэ үгэһэн байна.

Манай корр.

Шиидхэбэреэ шалгана

Өөһэдынгөө абаһан шиидхэбэриин дүүргэлтые хинан шалгажа байха гээшэ партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин ленинскэ ёһо гурнмуудай нэгэн гэжэ манай парти заадаг гээшэ. Энэ заабари хүтэлбэри болгон, КПСС-эй Железнодорожно райкомой бюро ээлжээтэ пленумэй үзэмжэдэ «Районно партийна XVIII конференциин тогтоолые бэелүүлхэ талаар партийна эхин организацинуудай хүдэлмэри тухай» асуудал табиба.

Тус шиидхэбэрине бодото дээрэнь дүүргэхын тулада КПСС-эй райком, партийна комитедүүд, олохон партийна эхин организацинууд эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ ехэхэн хүдэлмэри ябуулаа, ябуулнашье. Олон партийна организацинууд эмхидхэлэйнгээ талаар бэхижээ, предприятинуудай үйлэдбэридэ нүлөөлхэ үүргэеэ дээшэлүүлэ гэжэ элидхэлнэ — КПСС-эй райкомой секретарь **В. П. Богомольный,** мүн элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадагшад тэмдэглэбэ. Энээн тухай үнгэрһэн жэлдэ болоһон тоосоото һунгалтын партийна суглаанууд элитээр гэршэлбэ. Эдэ суглаануудта бүхы коммунистнуудай 90 процентнь хабаадажа, олон хүн тоосоото элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаһан байгаа.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые, тоосоото һунгалтын суглаанууд, районно партийна конференци дээрэ хэлэгдэһэн шүүмжэлхы ажаглалтануудые бэелүүлхын тулада партийна организацинуудай хэжэ байһан хүдэлмэри тухай локомотивна депогой парткомой секретарь **Н. И. Кузнецов,** ЛВРЗ-гэй парткомой секретарь **В. А. Уланов** болон бусад тогтоһон байна.

Эдэ партийна организацинууд үйлэдбэридэ научно-техническэ дэбжэлтэ туйлаха, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ асуудалнуудта ехэхэн анхаралаа хандуулна. Гадна коллективтэ үдэһэн шэнэ үүсхэл дэмжэнэ, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй үүргэ харюусалга үйлэдбэриин алишье участогта, алишье асуудалаар дээшэлүүлхэ тушаа хэмжээнүүдые абана.

Жэшээлхэдэ, ЛВРЗ-гэй дизельнэ цехэй нүхэр Маковей гэгшын даадаг бригадынхидай табан жэлэй түсэб 4,5 жэлдэ дүүргэхэ гэһэн үүсхэлыень мүнөө эндэ 1500 гаран хүдэлмэришэд дэмжэнхэй.

Олохон партийна организацинуудта (локомотивна депо, авиационно завод, ЛВРЗ-гэй зарим цехүүдэй) коммунистнууд даалгагдаһан ажалайнгаа түлөө тоосодог боложо байна.

Зүгөөр XVIII районно партийна конференциин шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар ехэхэн дутагдалнууд бии гэһэн хурса шүүмжэлэл пленум дээрэ болобо. Конференци дээрэ тэмдэглэһэндэл зандаа зарим предприятинуудта коммунистнууд, партийна бүлэг болон эхин организацинууд үйлэдбэриин асуудалнуудта һулаар хамааралсана, эмхидхэхы түрүү үүргэеэ хүсэд харуулнагүй. «Востокэнергомонтаж», «Сельхозтехникын» СМУ-гай болон бусад зарим эмхи зургаануудай партийна организацинуудта коммунистнуудай суглаан КПСС-эй Уставаар хараалагдаһан болзорто зарлагданагүй. Районой барилгын организацинуудай хүдэлмэри һайжарнагүй.

Районой партийна организацинуудаар партийна эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэри саашадань һайжаруулха тушаа тодорхой хэмжээ ябуулганuудые пленум хараалба.

Манай корр.

Мүрысөөндэ — үргэн дэлисэ

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон Улаан-Үдын Октябрьска районой ажалшад юһэдэхи табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүтэдэ арадай тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр оролсонхой.

Үдэр ерэхэ бүридэ социалис мүрысөө үргэн дэлисэтэй болоно, ажалшадай эдэбхи дээшэлнэ, шэнэ үүсхэлнүүд гарана. Жэшээлхэдэ, нооһо угаадаг фабрикын коллектив социальна хүгжэлтын табан жэлэйнгээ түсэб зохёохо зуураа, ажалай 8 часай даабари 6-5 часай туршада дүүргэдэг болохо, энээнэй ашаар табан жэлэй түсэб 4 жэл 7 һарын хугасаада дүүргэхэ гэһэн уялга абаад, мүнөө хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ ябана. Ленинэй орденто мяха-консервын комбинадайхид 8 часай даабари 7 часта, электро-заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд 5 үдэрэй түсэб 4 үдэртэ дүүргэхэ гэһэн үүсхэл гаргаад хүдэлжэ байна.

Эдэ бүгэдэ тухай КПСС-эй Октябрьска райкомой һаяхан үнгэрһэн пленум дээрэ хөөрэлдөөн болобо. Районой промышленна, барилгын, транспортын предприятинуудта «Социалис мүрысөө саашадаа улам һайнаар эмхидхэхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухай» асуудал тус пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Энэ тогтоолой гараһанай һүүлээр социалис мүрысөө зүбөөр эмхидхэхэ, бүри үргэн дэлисэтэй, хүсэтэй болгохо хэрэгтэ олохон партийна, профсоюзай организацинууд ехэхэн анхаралаа хандуулдаг болоо гэжэ элидхэлшэ — КПСС-эй райкомой секретарь **Н. Н. Лоскутов,** мүн элидхэл тушаа үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ. Энэ шухала хэрэгтэ ажахын хүтэлбэрилэгшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр оролсоно. Хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй хабаадалгатайгаар ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ комплексно түсэбүүд зохёогдонхой. № 8 автобаза, мяха-консервын комбинадта, БМДК-да, нооһо угаадаг фабрикада, мүн бусад зарим предприятинуудта мүрысэгшэдые материальна болон моральна талаар урмашуулга гурим шуулагдаа.

Гэхэтэй хамта районой ажахын предприятинуудта, жэшээлхэдэ, «Буржелезобетон» нэгэдэлэй № 1 филиалда, мелькомбинадта, трикотажна фабрикада социалис мүрысөөн ёһын тэдысэ эмхидхэгдэнэ, абаһан уялгануудаа дүүргэхэ эрхэ байдал мүрысэгшэдтэ олгогдоногүй гэһэн шүүмжэлэл пленум дээрэ гараа. Гадна зарим предприятинуудта бүхы хүдэлмэришэд мүрысөөндэ хабаадалсанагүй, социалис уялгануудые үшөө абаадүй байһаар.

Эдэ болон бусад дутагдалнуудые усадхажа, социалис мүрысөөндэ районой бүхы ажалшадые хабаадуулжа, тэдэнэй хүсэ шадалые шэнэ табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө, ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө тэмсэлдэ элсүүлхэ хэмжээ ябуулганууд пленумэй баталан абаһан тогтоол соо хараалагдаба.

АЖАЛАЙ АМИСХАЛАЙ СОХИСО

ЖЭЛ ҮНГЭРӨӨД БАЙХАДА...

Боршогор, Шанаагай губээнүүдые дабан, Вознесеновкэ һуурин хүрэжэ ерээ һэмди. Һүүлэй хоёр-гурбан жэл соо тиишэ ябаагүй хүн хүлеэгдээгүй ехэ хубилалтаар гайхажашье болохо. Мүнөө үеын хүдөө нютагай үнгэ шарайн хубилха түргэн болошоо гээшэ ха. Хаанашье ошо, хаагуурше яба — хубилалта, хүгжэлтэ. Тиимэһээ хүнэй һонюуша нюдэд ойро тойрон ажабайдалые омогорхонтёор шэнжэлэн харадаг шуу.

Геолого-бэдэрэлгын эндэхи экспедициин коллектив коммунис ажалай нэрэ зэргэтэй. Түсэбтэ 9-дэхи табан жэлэй түрүүшын жэлые ажалай шэнэ амжалтаар түгэсхэһэн Ермаковско партиин геологуудта үнгэрһэн жэлэй түрүүшын кварталда иимэ үндэр нэрэ зэргэ олгогдоһон байгаа. Тэрэ гэһэнһээ хойшо тэбхэр жэл үнгэрөө.

Ажал хүдэлмэриинь гол дүн харуулдаг механическа үрэмдэлгөөр тэдэнэр горитой амжалта туйлаа. Нэгэ жэлэй турша соо хамта 17642 метр малтагдаа. Ондоогоор хэлэбэл, нэгэ һара соо малтагдаха 299 метрэй орондо 304 метр нүхэн малтагдаһан байха юм.

Гэхэтэй хамта, бүхы коллективэй дунда эрхим ажалаараа шалгарһан үрэмдэлгын бригада олон. Жэшээнь, ахалагша мастер, коммунист В. Ф. Агеевэй бригада бултанда мэдээжэ болонхой. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг хүнүүд ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлхын түлөө үдэр һүнигүй оролдодог. Тиимэһээ тэдэнэр һара соо 325 метр нүхэ малтана. Нүхэр Агеевэй бригадатай тэнтэрээ, ана-мана мүрысэдэг үрэмдэлгын бригаданууд бии. Хүтэлбэрилэгшэдынь хадаа Ажалай Улаан Тугай ордендо хүртэһэн И. С. Грыдин, И. Т. Елисеев болон бусад.

Жэлэй дүрбэн сагай ямаршье үедэ ажалаал хэжэ ябадаг Ермаковско партиин коллектив арадай ажахыда шухала ашагта малтамал бэдэрхэ даабариа амжалтатайгаар дүүргэнэ. Тус экспедициин ахалагша геолог И. Н. Сахаровский, геологууд Г. А. Бунеева, Г. С. Мальцева, Л. А. Клименко, бусад 1971 оной түсэб дүүргэлгэдэ хубитаяа ехээр оруулһан байна.

Үрэмдэгшэдэй нэгэдэхи, хоёрдохи, дүрбэдэхи ба 5-дахи бригаданууд республикын үрэмдэгшэдэй социалис мүрысөөндэ хам орожо, түрүү зэргэдэ ябалсана.

Геологуудай ажалда амжалта бэлэхэнээр туйлагдадаггүй. Тэрэнэй тулада гараа холоохо, хүлһэеэ адхаха хэрэгтэй. Тиигэбэл нара, һалхинда хүдэржэһэн геологой хүдэр шарай илалтын баяраар энеэбхилхэл.

ТАБАДАХИ БРИГА... ТҮРҮҮ

Петр Андреевич Сом... юугээрээшье ондоо бэ... дэгшэ бригада бүхэ... бүтээсээр илгардаг гэ... мов ходол түрүү яб... гэхэдэ, ондоо парти... дэгшэдэй ажалаарнь ... дүй дүршэлыень ... үйлэдбэридэ хэрэглэгд... шэнэ арга шудална. Тэ... һэн хараһанаа шада... өөрынгөө ажалай эр... таарууга ар хэрэглэн... ажалай бүтээсэ ни... лүүлнэ. Энэнь нюуса ... тэрэнэй, нүхэдэйншье ... сэнэй үрэ мүн. Сомов ... дэй энэ экспедицид... ниинь ехэ һайшаалтай... ашаар Ермаковско ... коллектив үнгэрһэн ж... бэриингөө даабари ү... гэһэн, ажалайнгаа б... лүүлһэн байна.

Табадахи бригада... хүн хүдэлмэрилдэг. ... соо малтаха даабаринь ... үлүүлэн, ноябриин 17-... дэһэн. Тиин 1972 он... ажаллажа эхилһэн бай...

Бригадын урлан на... болон ухаалан зохёог... 4 дурадхал үйлэдбэри... лэгдэжэ, түсэбтэ 700 ... орондо 1700 түхэриг... го алмагдаһан байна. ... ажалаараа шалгарһан ... гада бусадта үльгэр ж... һан зандаа.

Бригадын гэшүүд т... жалтаараа сэдьхэлээ ... Урдаа табиһан зорил... рюусалгатайшье. Т... дүрбэн жэл соо дүү... социалис уялга абта... тэдэнэр «Табан үдэр... үдэр соо дүүргэхэ» ... гаар ажаллана. Оло... нууд сүүдхын нормо 40 ... рээр үлүүлэн дүүр... һараһаа һарада, жэлһ... лай бүтээсэ дээшэлнэ. ... дондо жэлэй январь— ... рануудта 2640 метр ... һаа, мүнөө жэлэй хо... 3118 метр үрэмдэгдөө. ... шээ дээрэһээ яһала ... хэмээр. Нэгэ үгөөр ... лай амисхалай һудал ... Тиимэһээ табан жэлэ... лэй түсэб болзорһоо у... арга боломжо Ерма... дицидэ дүүрэн бии.

ГЕОЛОГУУД ... ХҮДӨӨГЭЙХИ...

Гол зорилгоёо дү... на, тус экспедицин... хүршэ ажахы — «Пе... совхоздо үргэлжэ ... үзүүлдэг. Үнгэрһэн ... рай тарилгын үедэ 75,5 ... һэ хүрэнгэ, 35 тонно ... жэ үгэһэн, газарыень ха... шэбхэ гаргалсаһан, ... бэлдэлсэжэ үгэһэн ба... шье хоёр хүдэлмэриш... дой түл абалгада ха... Игэжэ хүдөө ажахы... хэрэгтэ эндэхи геологу... гоо хабаадалсана.

В. ТОКТО...

Хэжэнгэ.

ХАЛААН СОО 250—300 КУБОМЕТР

Нэгэ доро 25 тонно ашаа үргэдэг кран байраһаа хүдэлжэ, модо буулгахаар зэһэбэ. Отологдоһон модо ута зандань ашаалһан МАЗ-509 түхэлэй машина уданшьегүй доодо складта хүрэжэ ерээд, кранда дүтэ зогсошобо. Жолоошон Леонид Трифонов кабина сооһоо буужа, машинаһаа холодобо. Хэдэхэн минутын туршада модон буулгагдаба.

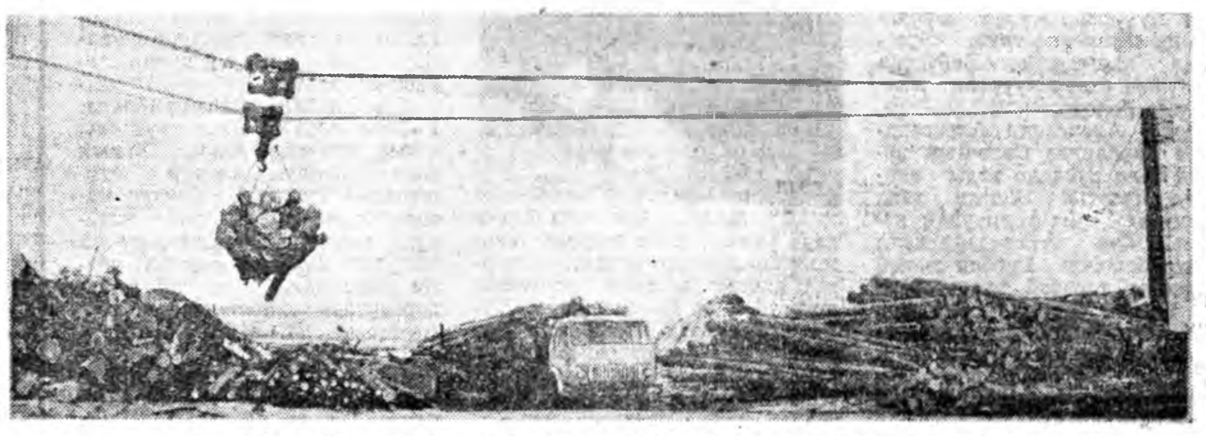
— Оройдоол таба, арбан минутын туршада иимэ ехэ модон буулгагдана, — гэжэ жолоошон Леонид Трифонов хэлэнэ. Олон жэлдэ энэ леспромхоздо ажаллажа, дүршэлтэй болоһон хүн.

Эдэ хоёр үнгэрһэн жэлэй даабариһаа гадуур 2771 кубометр модо доодо складта шэрэһэн байха юм. Табан жэлэй хоёрдохи жэлэй даабариһаа гадуур 2000 кубометр модо шэрэхэ уялгатай. Тэрэнээ бэелүүлхын түлөө мүнөө тэдэнэр тэмсэнэ.

Модо ашаһан машинанууд иишэ ерэжэл байна. Кранай оператор Михаил Ваншютин туха сүлөөгүй модо буулгана. Заримдаа халаан соогоо 250—300 кубометр модо буулгадаг, Ардасаанай леспромхозой доодо складай хүдэлмэришэд модо ута зангаарнь вагондо ашаалха гэһэн үүсхэл гаргаһан юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: оператор М. Ваншютин кабель кранай хүсөөр модо буулгажа байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фототекст.

УРИДЛАБА

Хандагатайн леспромхозойхид һара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ, бүхы «Забайкаллес» комбинат соогоо эрхимлэнэ. Һүүлэй гурбан һарын туршада СССР-эй Ой модоной, модо болбосоруулгын промышленностиин министерствын, профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг алдангүй абажа ябана.

Байгша оной нэгэдэхи кварталайнгаа даабари арбан дүрбэн хоногоор урид дүүргээ. Тиин март һарын дүүрэтэр үшөө 15 мянган кубометр модо бэлэдхээ.

Н. ТЮРНЕВ.

УЛААН ТУГАА АЛДАНАГҮЙ

Коммунис ажалай ударник коммунист Анатолий Александрович Мартышинай хүтэлбэрилдэг авиаторнуудай коллектив Улаан-Үдың авиапредприятиин дамжуулгын Улаан-тугые энэ жэлэй эхинһээ алдангүй барижа ябана. Тус коллектив 1971 оной социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ гараһан байгаа. Үнгэрөөшэ жэлэй дүрбэдэхи кварталай даабарние 127 процентээр дүүргэһэн юм. Түсэбһөө гадуур 58 мянган түхэригэй ажал хүдэлмэри хэгдээ.

— 1972 ондо хэр хүдэлжэ байна гээшэбта? — гэжэ манай асуухада, командир А. А. Мартышин иигэжэ харюусаа:

— Вертолетчигууднай СССР-эй 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө дэлгэрһэн бүхэарадай социалис мүрысөөндэ оролсоһон байна. Тэдэнэр ажалайнгаа эршэ һуладхахагүй гэжэ шиидээ. Буряадай АССР-эй болон Шэтын областиин холын нютагуудта өлдэб ашаа зөөнэ. Нэгэ экипажнай Тюменскэ областьдо хүдэлнэ.

«МИ-4» вертолёдой экипаж коллектив соогоо түрүүлжэ ябанхай. Коммунист Владимир Ильич Климкин тус экипажые хүтэлбэрилнэ. Коммунист Юрий Иванович Золотухин хоёрдохи пилодоор, Евгений Сергеевич Корольков бортмеханигаар хүдэлнэ. Батаханшье һаа, эбтэй эетэй энэ коллектив һара бүриингөө даабарние 130—140 процент дүүргэнэ.

И. ХРАПУНОВ.

ОРДЕНТО ЖОЛООШОН

Буряадай автотрестын автотранспортна предприятиин жолоошон Петр Иванович Верхотуров гушаад жэлдэ машинын жолоошоноор хүдэлнэ.

Һүүлэй арбан жэлэй туршада «Колхида» машинын жолоо барижа ябана. Улаан-Үдын нефтебазын элдэб ашаа республикынгаа аймагуудта зөөнэ. Тон түлэб машинануудые түлишөөр хангадаг станцинуудай барилгада хэрэгтэй материал зөөдэг байна. Шэнгэн бодос хэдэг томо һабануудые ашаалаад байхыень харахада һүрөөтэйгөөр үзэгдэдэг. Юуб гэхэдэ иимэ һабанууд 10 тонно шэгнүүртэй, 5-6 метр үндэртэй байдаг шуу. Нарһата гү, али Хэжэнгэ, Баргажан гү, али Хурамхаан, нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, машинануудые түлишөөр хангадаг шэнэ станцинуудай баригдажа байһан газарта томо һабануудые абаашадаг. Иимэ ашаануудые зөөхэдөө харгыдаа тон һэримжэтэй, хёрхо ябаха хэрэгтэй болодог. Илангаяа үндэр дабаан өөдэ гарахада гү, али уруудан буухада аюултай байдаг. Теэд дүй дүршэлтэй жолоошон ямаршье ялхитай харгыда ядалдадаггүй.

— Дайнай үедэ снаряд, минэнүүдэй эшхэрээн соогуур һомо зөөдэг байгааб. Заримдаа харгы мухардаа, шадал һалаа гэжэ һанахаш. Теэд аргань олдоод лэ байгша һэн, — гэжэ Петр Иванович мүнөө һанан хөөрэдэг.

Дайшалхы баатаршалга гаргаһанайнгаа түлөө нүхэр Верхотуров Дайшалхы Улаан Тугай орденоор шагнагдаа һэн.

Дайнда ябаһандаал мүнөө тэрэ ажалай шэн габьяа харуулна. Дайнай, ажалай ветеран һара бүриингөө даабарние үлүүлэн дүүргэнэ. Иигэжэ Петр Иванович Верхотуров Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаба.

М. СУТУРИН.

БАЯН ОЛЗОТОЙ БУСА...

КЫЗЫЛ. Саянай ой тайга соо «зөөлэн алта» бэдэрэг... ангуушад баян олзотой буеана. Энэ үбэлэй агнуурида ... гаран ангуушан олзо бэдэрһэн байха юм.

Систиг-Хемскэ госпромхозой дүршэлтэй ангуушан ... Ондарай 60 булганай, 100 гаран хэрмэнэй арһа тушааг... да эхэнэр ангуушад олон юм. Тэдэнэй дундаһаа Тавынма... энэ жэлдэ шалгараа. Эндэхи ангуушад агнууриин энэ се... 606 мянган түхэригэй «зөөлэн алта» тушааха түсэбтэй ба... рэнээ 881 мянган түхэригтэ хүргөө.

М. ХУН...

ТҮҮХЭ БА МҮНӨӨ ҮЕЫЕ ХАРУУЛҺАН ЗУР...

ИЖЕВСК. «Минии город, минии республика, минии Э... гэһэн уряа доро эндэхи уран зураашадай бүтээлнүүдэй ... Глазов хотодо нээгдэбэ. Тэрэ выставкэнь ССР Союзай ба... һаар 50 жэлэй ойдо зорюулагданхай.

Выставкэдэ хамта дээрээ 200 зураг табигдаа. Тэдэнэй... донь республикын түүхэ ба мүнөө үеын байдал харуулагд... дэхи багшанарай институдай багша В. А. Бабаилов ... АССР-эй культурын габьята ажал ябуулагша, компози... Матвеевэй, РСФСР-эй һургуулиин габьята багша А. Н. Б... вагай портредүүдтэй выставкэ харагшадые танилсуулба.

Л. ДАНИ...

Совет орон доторнай

СУУТА МЕХАНИЗАТОРАЙ НЭРЭМЖЭТЭ

Кубаниин Кировэй нэрэмжэтэ колхозой оньһожоруулагдамал түрүү звеное А. А. Овсиенко хүтэлбэрилдэг юм. Эдээндэ орон соогоо мэдээжэ механизатор, Социалис Ажалай Герой Владимир Первицкиин нэрэмжэтэ шан барюулагдаа.

КПСС-эй Новокубаниин райком болон аймгүйсэдкомой тогтооһон иимэ шан үндэр ургасын, тэрэнэй өөрынь үные хямдаруулхын түлөө звенонуудай мүрысөөгөөр илагшадта барюулагдадаг.

Нютагайнгаа суута хүбүүнэй нэрэмжэтэ шанда хүртэхын түлөө мүрысөөндэ оньһожоруулагдамал 135 звено оролсонхой. Эдэ коллективүүд бултандаа тарилгада бэлэдхэлээ дүүргэээ.

«АЛТАНАЙ НАВИГАЦИ» ЗАБАЙКАЛИДА ЭХИЛЭЭ

ШЭТЭ. «Балейзолото» комбинадта «алтанай навигаци» эхилжэ, тамардаг 106, 107-дохи фабрика болзорһоо 5 хоногоор урид хүдэлмэрөө эхилбэ.

Дунда Борзи гэжэ гол дээрэ алта малталгын сезон болзорһоо 25 үдэрөөр эртэ захалхань.

СССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулан, алта бэдэрэн тамардаг фабриканууд түсэбөө сагһаа урид дүүргэхые хүсэнэ.

ЭХЭ ОРОНДОО — ШЭНЭ ТРАКТОР

Харьковай тракторна заводой управлениин хажууда «Т-150» маркын гэнжэтэ, мөөртэ хоёр тракторай мантан томо макет зураатай. «Эхэ орондоо — шэнэ трактор» гэһэн гаршаг аржын харагдана.

— Мүнөө жэлдэ энэ маркын шэнэ трактор олоор гаргажа эхилхэмнай. Тиихын тула нарин нягта бэлэдхэл хэгдэнэ. Тракторай шухала детальнуудые үргэлжэ бүтээхэ поточно 43 лини цехүүд соо тодхогдонхой.

Сууда гараһан ХТЗ-гэй хэдэн зуугаад гэнжэтэ, мөөртэ тракторнууд заводһоо һаяар гаргагдажа, Россин Федерациин болон Украинын колхоз, совхозуудай поли дээрэ гарахань шуу.

* * *

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС). Сөөрэм соо загаһа үдхэхын гү, али тэрэниие суперфосфат болон аммиагай силитрээр хэдыхэн жэлэй туршада үтэгжүүлхэ өөрсэ шэнжэтэй тамардаг түхеэрэлгэ Ленинградай конструкторнууд бүтээбэ. Иимэ суднакомбайн 3 тонно уһа багтаадаг. Ашаанай бункер сооҳи үтэгжүүлгэ уһантай худхагдаад, хэдэн арбаад метр газарта сэсэрүүлэгдэдэг байна.

БЕЛГОРОД. Тус хотын захада түхеэрэгдэһэн, сагаан цемент бэлдэдэг завод түрүүшынгээ продукци гаргажа эхилбэ. Жэлэй 125 мянган тонно сагаан цемент үйлэдбэрилхэ шадалтай юм.

КИШИНЕВ. Прут мүрэн дээрэ баригдаха гидроэнергетическэ комплексын проект табиха даабаря совет болон румын мэргэжэлтэд дүүргэбэ. Молдавиин Костешты, Румыниин Стынка гэжэ тосхонуудай хажууда уһа тогтоохо газартай гидроузел түхеэрэгдэхээр хараалагданхай.

РУСТАВИ. Орёо хүндэ ажалһаа хүдэлмэришэдые хүнгэлхэ фотореле Руставска металлургическа заводой дабталгын станогууд дээрэ тодхогдобо. Сүлөөрһэн хүнүүд дабталгын шанар шалгаад байха. Бүтээгдэжэ байгаа зүйлэй хэмжээе тодорхойлхо, шанар муутайень илгаха үүргэ мүн лэ фотореле дүүргэхэ юм.

РАЙЧИХИНСК. (Амарай область) «Дальвостуголь» комбинадай Райчихинска нүүрһэнэй бассейндэ «ЭШ-15/90» маркын 15 кубай драглайн газар онгилжо эхилбэ. В. М. Яченкын хүтэлбэрилдэг слесарь-хабсаргагшадай коммунис ажалай бригада тэрэниие болзорһоонь нэгэ һара урид ашаглалгада оруулаа. Дүй дүршэлтэй бригадир Г. С. Цыбульскиин даадаг мантан томо машинын экипаж байгша он соо 4 миллион кубометр нүүрһэ малтан гаргаха даабаритай.

Райчихинска нүүрһэнэй бассейндэ орон сөөхи эгээл томо, алхалдаг машинанууд хүдэлнэ. Эдэнэй тоодо 10, 14, 15 кубометр багтаасатай, 60—90 метр ута шанагануудтай 33 экскаватор ороно. Табан жэлэй дүүрэтэр үшөө найман иимэ драглайн эндэ тодхогдохо. Тиихэдэнь тус комбинадай малтан абадаг нүүрһэнэй хэмжээн жэлэй турша соо 2 миллион хүрэтэр тонноор нэмэхэ байна.

(ТАСС).

Дизельнэ автомобильнуудые, автопоезднуудые бүтээн гаргаха томо автогигант Кама ... эрьедэ баригдажа байнхай. Мүнөө жэлдэ эндэ заһабарилгын инструментальна цех ашаглал... хөөр хараалагдана. Мүн бэшэшье цехүүдэй армагууд бодохо юм. Эндэһээ холо бэшэхэн ... хүдэлмэришэдэй город бодожо байна.

1974 ондо автогигант орондоо түрүүшын автомобильнуудые үгэжэ эхилхэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: автогигантын барилга дээрэ.

ТАСС-ай фотохр...

…ЖАЛ ТУХАЙ ШЭНЭ ХУУЛИ ТУШАА

…1 оной декабриин 9-дэ Российска Федерациин Верховно Совет …тухай шэнэ хуулиин кодекс …абаhан. Энэнь 1972 оной …1-hээ хүсэндөө оробо. …оной январиин 1-hээ хүсэн… …ажал тухай СССР-эй …ундэhэ ёhонуудтай бү… …дуулан түс кодекс абтаhан байна.

…хүсэндөө байhан ажал …хуулиин кодекс (КЗОТ) …ндо абтаhан түүхэтэй. Тии… В. И. Ленин энээндэ үндэр …үгөө бэлэй.

…жэлнүүдэй туршада …байгаа ажал тухай …кодекс социалис гүрэн …хүдэлмэришэд болон алба …хоорондохи харилсаа …бэхижүүлгэдэ ехэхэн үүргэ … Гэбэшье 1922 онhоо хой… …бэшэ саг үнгэрөө. Харин …тусаада тус кодексын зарим дүримүүд хуушараа. Гэхэ зуура промышленностиин шэнэ hалбаринууд урган хүгжөө, олохон мэргэжэлэй өөрынь онсо шанар шэнжэнүүдынь хубилаа. Мүн энэ туршада оронойомнай промышленна үйлэдбэри ехээр хүгжөөгдөө. Үйлэдбэриин hалбари бүхэн бүрин оньhожоруулагдажа, ажалай бүтээсэ холо дээшэлээ. Иигээд байхада хорёод онуудайхида орходоо ажалай журам тад ондоо болоо бшуу.

Коммунис парти, Совет правительство ажалай тухай хуули ёhонуудые шэнэдхэн hайжаруулха хэрэгтэ саг үргэлжэ анхарал табижа байдаг. «Совет хуули ёhонуудые шэнэдхэн hайжаруулгада парти ехэ анхарал хандуулна»—гэжэ XXIV съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл дотор хэлэгдэнэ. Ажал тухай шэнэ хуулиин кодекс хүн зоной hуудал байдалые hайжаруулха, коммунизмын материально-техническэ бааза байгуулха тушаа КПСС-эй XXIV съездын хараалhан зорилгонуудые бэелүүлгэдэ горитойгоор нүлөөлхэ байна.

Совет хүн бүхэн ажаллаха эрхэтэй гэжэ СССР-эй Конституци дотор хэлэгдэнэ. Совет хүнэй энэ эрхэнь хууляар сахигдана.

Ажал тухай шэнэ хуулиин кодексын нэгэдэхи бүлэг дотор тэрэнэй гол зорилгонууд тодорхойлогдонхой. Жэшээнь, эндэ ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые ба ажалай бүтээсые дам саашадань хүгжөөхэ зуураа, ажалшадай байдал hуудал hайжаруулха шухала гэжэ заагдана. Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай ажалай эрхые наринаар сахиха мүртөө үйлэдбэриин гурим нягта наринаар сахиха гэжэ хэлэгдэнэ.

Хүдэлмэришэн бүхэн ажалай журам наринаар сахижа, ниитын баялигые гамнаха, арьбалха ёhотой. Мүн профессиональна союзуудай зүбшэлгэтэйгөөр тогтоогдоhон ажалай нормо ба гүрэнэй хараалhан түсэбтэ даабарине дүүргэхэ гээшэ тэдэнэй зайлашагүй уялга болоно.

Тус кодексын хоёрдохи ба гурбадахи бүлэг дотор коллективнэ договорой баталагдадаг гурим тухай хэлэгдэнэ. Коллективнэ договор ажалшадай дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ, үйлэдбэриин ба ажалай журам бэхижүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха ба продукциин шанар hайжаруулха, үйлэдбэридэ шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ ба ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриин түсэб дүүргэхэ асуудалаар хүдэлмэришэд болон алба хаагшад, захиргаанай хоорондо харилсаан тогтоогдохо ёhотой гэжэ коллективнэ договор заана. Ажал тухай шэнэ хуулиин үндэhөөр предприяти, эмхи зургаанууд хүдэлмэришэдтэ ажал хэhэнэй түлөө салин хүлhэ түлэхэ, ажалай эрхэ байдал хангаха талаар уялгалагдаха зэргэтэй. Ажалда абтаhан хүниие өөрынь зүбшэлгүйгөөр ондоо хүдэлмэридэ оруулжа болохогүй гэжэ кодекс дотор бэшэгдэнэ.

Энэ кодексын дүрбэдэхи ба табадахи бүлэгүүд ажалшадай хүдэлмэриин ба амаралтын сагта зорюулагдана. Долоон хоногой туршада хүдэлмэришэн бүхэн 41 часhаа үлүү хүдэлхэ ёhогүй.

Ажал тухай хуулиин үндэhөөр хараалагдаhан жэл бүриин амаралтаhаа гадна, гүрэнэй гү, али ниитын уялгануудые дүүргэhэнэйнь түлөө hайн дуранай арадай дружинын гэшүүдтэ, хуулиин наhа гүйсөөгүй үхибүүдые хүмүүжүүлдэг ниитын хүмүүжүүлэгшэдтэ, гал түймэр сарадаг дружинын гэшүүдтэ нэмэжэ үгтэхэ урмашуулгын амаралтын нормо энэ кодекс дотор тогтоогдонхой. Эхэнэрнүүд болон залуушуулые бар хүсэнэй хүндэ ажалда хүдэлгэжэ болохогүй гэжэ тус кодекс дотор саашань хэлэгдэнэ. Мүн эхэнэрнүүдые hүниин хүдэлмэридэ табижа, холо газарта командировкодо эльгээжэ болохогүй. Тэдэниие бүрэ хүнгэн хүдэлмэридэ оруулжа, нарайлха болзоройнь дүтэлхэдэ нэмэлтэ амаралта үгэхэ.

Арбан найман наhа гүйсөөгүй хүдэлмэришэд болон алба хаагшадые hүниин хүдэлмэридэ гаргажа, амаралтын үдэр ажалда ябуулжа огто болохогүй. Тэдэнэй жэл бүриин амаралта өөhэдынь гүйлтаар ямаршье сагта үгтэжэ болохо. Юрэнхы дунда эрдэмэй, техническэ мэргэжэлэй дээдэ ба дунда hургуулинуудта заочноор hуража байhан хүдэлмэришэд болон алба хаагшадта хүнгэлэлтэ байха зэргэтэй. Эдэнэрэй хүдэлмэриин саг богони болгогдохо. Гэхэ зуура тэдэндэ хэрэгтэй сагтань амаралта үгтэхөөр хараалагдана.

Тус кодекс ажалай гурим ба журам хаража үзэхэ, профсоюзуудай эрхэ, гүрэнэй социальна страховани тухай бүлэгүүдтэй юм.

Бүхы эмхи зургаанууд, предприятинууд, министерство болон ведомствэнүүд, тэдэнэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд ажал тухай хуулиин үндэhэ ёhонуудай ямараар бэелүүлэгдэжэ байhаниие хинан шалгажа байха уялгатай.

Ажал тухай хуулиин үндэhэ гуримуудые эбдэhэн хүнүүд захиргаанай гү, али уголовно харюусалгада хабаадуулагдаха ёhотой. Тэрэшэлэн холын Хойто зүгэй районуудта хүдэлжэ байhан хүдэлмэришэд болон алба хаагшадта нилээдгүй хүнгэлэлтэ үгтэхөөр тус кодекс дотор хараалагдана.

Ажал тухай шэнэ хуулиин РСФСР-эй кодекс 18 бүлэгүүдhээ, 256 статьянуудhаа бүридэнэ. Тэрэ мүнөө үе сагай эрилтэдэ таараhан ба хүн зоной ажаллаха, ажаhууха талада туhатай байха гэжэ тэмдэглэмээр.

Д. МУНКОЕВ,
юрист, тусхайта пенсионер.

…ммунист Вера Афанасьевна Казазаева Улаан-Үдын «Одон» …эй арhан дэгэл оёдог цехтэ хүдэлнэ. Коммунис ажалай ударник В. А. Казазаева эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулан, ха…гаа даабари 150 процент хүрэтэр дүүргэнэ.
…УРАГ ДЭЭРЭ: В. А. Казазаева.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

Ажалшадай бэшэгүүдhээ

ЗОНОЙ ГОМДОЛДО— …АНХАРАЛ

…967 оной августын 28-да …hан КПСС-эй ЦК-гай тогтоо… …ба 1968 оной апрелиин 12-то …hан СССР-эй Верховно Сове… …Президиумэй Указай гуримаар …приятии болон эмхи зургаануу… …хүтэлбэрилэгшэд ажалшадай …ба мэдүүлгэдэ анхаралаа та…, зүб харюу үгэдэг байхаар …лагдаhан байна. Улаан-Үдын …вокзалай хүтэлбэрилэгшэд …эрилтэнүүдые гүйсэд дүүргэ… …гэхэдэ болоно.

…шарынь юуб гэбэл, гомдол, мэ… …бэшэхэ дэбтэр эндэ үгы. …эжэ хүнүүдэй гомдолнууд тэм… …гэнэгүй. Тиимэhээ харюу …дэг юм гү, али үгы гү, мэдэ… …аргагүй.

…товокзалай начальник Семен …тантинович Бурдуковский энэ …талаар иигэжэ харюусана:

— Гомдолнууд манда орожол… …гэшэ. Ехэнхидээ эдэ гом… …нууд зүб байдаг. Пассажирнуу… …олон дээрэhээ бидэнэр тэрэ …нь харюусадагбди. Үдэр бү… …нэ 125 автобус ябаха ёhотой …ы, юрэдөө 110—115 автобус харгыда гарана. Автовокзалай гэмээр дуталдана бэшэ, харин 2-дохи ПАП-ай хүтэлбэрилэгшэд автобусоор дүүрэн хангаагүй.

Энээн дээрэhээ олон пассажирнууд саг соогоо автобусоор ябажа шадахагүй болоно ха юм. Тус автовокзалай диспетчерhээ мэдүүлгэ ба hанамжануудай дэбтэр абахань тон бэрхэтэй. Яахадааб гэхэдэ, хүлеэлгын залhаа тэрээниие абахын аргагүй. Харин ара талаhаань орохо гэхэдэ, үүдэндэнь «Ондоо хүн орожо болохогүй» гэhэн гаршаг үлгөөтэй байдаг.

Нэгэтэ Хайдуров гэгшэ заахан үхибүүтэйгээ гурбан үдэр соо Романовка тосхон ошохо билет абажа шадангүй байhан тухайгаа гомдол оруулhан байна. Энэ гомдолой хэзээ ороhон тухайнь журнал дээрэ тэмдэглэгдээгүй байха юм. Тиихэдэ нүхэр Хайдуровта мүнөөшье болотор харюу үгтөөгүй байhаар.

Мүн баhа пассажирнуудта кассирнуудай хэрзэгы муугаар хандадаг ушар оло дахин дайралдаhан байна. Тиимэл хадань ажалшадай гомдолдо анхарал юундэ табигданагүйб гэhэн асуудал түрэнэ бшуу.

Д. КОЛМАКОВ.

…НЮТАГЖАХАНЬ

…оршин аймагай Хүрбын …хоздо 10 бүлэ hаяхан …товско областьhоо нүү… …ерэбэ. Тэдэнэй дунда эл… …мэргэжэлтэй хүнүүд … Олонхинь механизато… …hаалишанаар хүдэлхэ …шиидэбэ.

…Совхозой ажалшад холын нютагhаа нүүжэ ерэгшэдые hайн бэлэдхэлтэйгээр угтан абаба. Бүлэ бүхэндэнь шэнэ гэр болон бусад хэрэгсэлнүүд үгтэhэн байха юм.

Иигэжэ Ростовско областьhоо нүүжэ ерэгшэд манайда нютагжахань гээшэ.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА,
хүдөө бэшэгшэ.

МАНАЙ ДОКТОР

…жима Бадмажаповна Ганжу… …нютагаймнай хүнүүд «ма… …доктор» гээд нэрлэдэг болоно. …нүхэр Эсэгэ ороноо хам… …ын Агууехэ дайнай hүүлээр …циныи фельдшерэй мэргэжэл… …олоод, Арьбажал нютагта …ажа эхилhэн юм. Дайнай … шанга жэлнүүдэй үедэ …тын госпитальдо хүдэлжэ …ад, тэндэхи медицинын …шина hуража гараа hэн.

…нүхэр Ганжурова даажа абаhан …даа харюусалга схэтэйгээр …ааг байха юм. Үбшэлhэн …тэ уринаар хандажа, үбшэн …нь hайса асуужа абадаг. …нэйнгээл hүүлээр үбшэл… …үниие үзэжэ, шалгажа эхил… …шалтай. Эдэ бүгэдын ашаар …иень зүбөөр элирүүлhэнэй …шэлжэ эхилдэг байна.

…үтэй хамта Янжима Бадма… …ые совхозой hаалиин фер… …нидой отаранууд дээрэ ходо …а болохот. Недели бүхэнэй …ргэдэ hэргылэмжын хүдэлмэри ябуулха түсэбтэй. Тэрэл үдэртөө фермэ, отарануудта ошожо, тэндэхи ажалшадтай медицинын элдэб асуудалаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг, ариг сэбэрые яажа сахиха тухай заабаринуудые үгэдэг байха юм. Мүн тиихэдэ элдэб асуудалнуудаар санитарна бюллетень гаргажа байдаг болонхой.

Ажалдаа хэды тухагүй байбашье, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Тэрэ хэдэн жэлэй турша соо нютагтаа агитатораар ажаллана. Өөрынгөө эрдэм ба мэргэжэл дээшэлүүлхын тула олон тоото газетэ, журналнуудые захин абадаг байна.

Янжима Бадмажаповна Ганжурова—хоёр басаганай эжы. Бага басаганиинь эжынгээ мэргэжэлдэ hурахаар шиидээд, Шэтын медицинын институтда оронхой.

Г. БАЗАРЖАПОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Загарайн аймаг.

Сионизм—мүнөө үеын фашизм

СИОНИЗМЫН ХАРАТА ЯБУУЛГА ТУХАЙ

Сионизм хадаа уласхоорондын пролетариадай шанга тэмсэлэй, капитализмhаа империализмда дамжан орохо үе сагта, XIX зуун жэлэй эсэстэ үзэл суртал боложо эхилhэн юм.

Сионистнуудай уласхоорондын нэгэдэхи съезд дээрэ Базель хотодо (Швейцари) 1897 оной августда Бүхэдэлхэйн сионис организаци байгуулагдаhан түүхэтэй. Энээнhээ хоёр жэл урид Австриин журналист Теодор Герцелиин «Еврейн гүрэн» гэжэ номой хэблэн гаргагдахада сионизмын теори бии болоо юм гэжэ хэлсэдэг. Дэлхэйн элдэб оронуудта ажаhуудаг еврейнүүдые нэгэдүүлхэ, тэрэшэлэн тэдэниие уласхоорондын хүдэлмэришэдэй хүдэлөөнhөө hалгааха гэhэн уг зорилго тэрэ ном соонь табигдадаг. Еврей хүн гэшэ дэлхэйн арад зонhоо үндэhэ яhаараа илгаатай, үлүү бэрхэ зон юм гэжэ тайлбарилхые оролдодог. Баруун Европодо бии болоhон энэ хархис номнол колониалис шэнжэ түхэлөөрөө илгардаг байна.

Сионизм бии болохоhоо хойшо ангиин тодо шэглэлтэй. Англиин, Франциин, США-гай, хаанта Россиин засагаархид сионизмда туhалжа, ажалшадай революционно тэмсэлдэ hаад хүргэхэ, дарлалтада эсэргүүгээр бододог колониудай арадуудай тэмсэлые hуларуулха хүсэн гэжэ оролдодог байhан.

Герцелиин теориие үргэлжэлүүлэгшэ, Израиль гүрэнэй түрүүшын президент Хаим Вейцман иигэжэ сэхэ хэлэhэн юм: «Еврейн Палестинэ илангаяа Суэцкэ канал шадар Англиин харуулай тулгуури болохо ёhотой».

Түүхын баримтануудые дурдабал иимэ байна. Мүнөө Израилиин засагаархид империалис гүрэнүүдэй туhаламжаар араб оронуудай газарые дайлан абаад, тэндэhээ сэрэгүүдээ гаргаха гэhэн ООН-ой Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэриие тооношьегүй. Юундэб гэхэдэ, эндэ уласхоорондын капиталай дэмжэлгэ нэн түрүүшээр харагдана бшуу.

США-гай Коммунис партиин Генеральна секретарь Гэс Холл Израилиин ээрхэг түримхэй ябуулга тухай хэлэхэ зуураа иигэжэ заагаа hэн: «Кризисэй шалтагаанинь — Дүтын Зүүн зүгэй нефть. Араб гүрэнүүдэй правительстванууд өөрынгөө газар доройhоо абтадаг баялигые хубаалдахадаа өөрынгөө хубиие дээшэлүүлхэ гэhэн тон үнэн зүбтэй эрилтэ табидаг байгаа. США-гай, Англиин правительстванууд, илангаяа ЦРУ арабай эдэ правительстванудые унагаахаяа оло дахин hэдэhэн байна».

Америкын империализм дэлхэй дээрэ стратегическэ ехэ удха шанартай район — Дүтын Зүүн зүгые хиналта дороо байлгахын тула Израильда түшэглэжэ, тэрэнэй сионис хархис үзэлтэй политикые дэмжэнэ.

Израилиин засагаархид ямар зорилготойб гэхэдэ, Дүтын Зүүн зүгтэ революционно хүгжэлтые зогсоохо, араб арадуудай национально-сүлөөрэлгын тэмсэлые буу зэбсэгэй хүсөөр дараха гэжэ оролдоно.

Эдэ бүхы зорилгонуудые бэелүүлхын тула Израиль империализмын политикые бэелүүлэгшэ хүсэн болоод, арадайнгаа бодото аша туhые хараадаа абанагүй. Иимэрхүү зорилготойгоор сионизм дэлхэйн элдэб оронуудта өөрынгөө организацинуудые эмхидхэhэн байна. Урид дурдагдаhан «бүхэдэлхэйн сионис организаци» Нью-Йоркдо, Иерусалимда түбүүдые байгуулжа, дэлхэйн 60 гаран орондо иимэ эмхинүүдтэй болонхой. Националис тугууд доро суглараhан элдэб эсын хорото ябуулга хэдэг «Бней Брит», «Джонт», «Эхэнэрнүүдэй бүхэдэлхэйн сионис организаци», «Хиас» гэхэ мэтэ эмхинүүд бии.

Эдэ сионис организацинуудай бүхы ажал ябуулгань Советскэ Союзда, социалис оронуудта, уласхоорондын коммунис хүдэлөөндэ, араб арадуудай национально-сүлөөрэлгын тэмсэлдэ эсэргүү хэрэгтэ зорюулагдадаг.

Бүхы дэлхэйн оронуудта ажаhуудаг еврейнүүдые Израильда суглуулха, энэ политикаhаа ара сагаг еврей үндэhэ яhатаниие занаха гэхэ мэтэ ябуулга эдэ сионис организацинууд бэелүүлнэ.

Сионизмын теоретигүүд «бүхэдэлхэйн еврейн наци» бии юм гэhэн hанал бодол оруулхадаа, сионис үзэл бодол ниитэ-экономическа элдэб формацинуудта байhан юм гэжэ шал худалаар баталдаг. Тэрэшэлэн «евреизмын» онсо шэнжэ тухай, еврей арад дэлхэйн бүхы арадуудhаа үлүү бэлигтэй юм гэжэ тэдэнэр шашахадаа, бүхы еврейнүүдые өөрынгөө дураар хүмүүжүүлхэ хүсэлэнтэй.

«Сионизм хадаа хархис үзэлтэй, националис шэглэлтэй еврейн буржуазиин суртал бодолой үзэгдэл» гэжэ В. И. Ленин заадаг hэн. Энэ заабаринь мүнөөшье болотор сэсэн мэргэн удха шанартай байhаар.

Советскэ Союзда ажаhуудаг еврейнүүд дарлалта мүлжэлгэ доро, газаашалгын оршондо байдаг юм гэжэ үгэ хүүр тэдэнэр тараадаг. Зүгөөр түүхын бодото документнүүд энэ худал хуурмаг үгэнүүдыень тодоор элиршэлнэ. Үшөө 1914 ондо В. И. Ленин «еврейнүүдэй эрхэ хизаарлалгые, ямаршье үндэhэ яhатанай уг гарбалда, үндэhэ яhатанда хабаадалгатай холбоотой бүхы хизаарлалгануудые болюулха тухай хуулиин» проект зохёоhон байна. Агуухэ Октябриин Социалис революциин hүүлээр, 1918 оной июлиин 25-да еврей угтаниие, мүн бүхы үндэhэ яhатаниие газаашалха ябадалые хорихо тухай хуули дэлхэй дээрэ эгээл түрүүшынхеэ баталан абтаhан юм.

Совет Социалис Республикануудай Союзай байгуулга, Совет орондо ленинскэ национальна политикые бодотоор бэелүүлгэ сионистнуудай хоро шарыень «бусалгана». Бүмбэрсэг дэлхэйн зургаанай нэгэ хуби дээрэ марксизм-ленинизмын hургаалай илан мандаhые, олон арадууд ба үндэhэ яhатанай хани барисаанай бэхижэжэ байхые харахадаа, еврей зоной адли тэгшэ эрхэтэй болоhыень мэдэхэдээ сионис этэгээдүүд улам ехээр мэгдэжэ, Советскэ Союз тухай элдэб худал хуурмаг үгэ тараана. Тэрэшэлэн «СССР-эй еврейнүүдэй хүшэр хүндэ байдал» гэhэн хооhон асуудалаар хаа хаанагүй шууяа татадаг болоо. Үнэн дээрээ Советскэ Союзай еврейнүүд бултантай адли эрхэтэй, сионистнуудай зүгhөө нэгэшье туhа эринэгүй. Юундэ иимэ шууяа татадаг болооб гэхэдэ, СССР араб арадуудай үнэн сэхэ тэмсэлые дэмжэнэ, совет, араб арадуудай хоорондохи хани барисаан улам бэхижэнэ.

Ленинскэ гадаадын политикын гол ёhонуудые хүтэлбэри болгон, империализмда эсэргүүгээр, бэеэ даанхай байхын, социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэдэг арадуудые совет арад дэмжэнэ, туhална. Тиихэлээрээ Советскэ Союзда дэлхэйн бүхы арадуудай зүгhөө талархал улам ехэ болонхой. Ушар тиимэhээ дэлхэйн сионис хүдэлөөн, Израилиин правительство, США-дахи болон бусадшье капиталис оронуудта еврейн организацинууд Советскэ Союзые хардана, элдэб оронуудта, илангаяа США-дахи совет эмхи зургаануудта доботолно, Совет орондо эсэргүү «хүйтэн дай» hүжэрөөгшэдэй түрүүшын зэргэдэ ябалсана.

Уласхоорондын сионизмын ажал ябуулга юугээрээ аюултайб гэхэдэ, мүнөө үеын империализмын ээрхэг түримхэй хүсэнүүдтэй холбоо барисаагаа үргэдхэнэ бшуу. Еврейн гүрэнэй томо буржуази американ, англи, француз монополистнуудтай нягта холбоотойгоор уласхоорондын байдалые улам шахардуу болгохо гэhэн элдэб аашa гаргана. Израилиин ээрхэг түримхэйшүүл дайн сэрэгэй хүсөөр эзэмдэн абаhан газараа үлөөхэ, империализмын хүсэндэ түшэглөөд, дэлхэйн политическэ ажабайдалда онсо hуури эзэлхэ hэдэлгэтэй гээшэ. Энэ талаар уласхоорондын сионизм заримдаа эндэ тэндэ үймөө татаадшье туршана, зүгөөр тэдэнэй ажал ябуулга түүхын хүгжэлтэдэ таарахагүй тула гүнзэгы кризистэ орожо, урагшагүйдэжэл байна.

Совет хүнүүд коммунизмда эсэргүүгээр харата ябуулга хэдэг сионизмын үзэл бодолтой эбсэшэгүйгөөр тэмсэнэ. Дүтын Зүүн зүгтэ Израилиин зүгhөө хэгдэдэг хоротo ябуулгануудые шүүмжэлнэ, араб оронуудай газарые сүлөөлхэ эрилтэ табина.

Уласхоорондын сионизмын ажал ябуулга хадаа бүхы дэлхэйн хүнүүдэй hэримжэтэй байха эрилтэ табина.

П. КРЯНЕВ,
КПСС-эй обкомой лектор.

Зэдын аймагай «Мир» колхозой нэгэдэхи отделениин хонишод хурьга абалгые дүүргэнтээ. Энэ отделени бүхыдөө 4722 эхэ хонитой. Һүүлэй мэдээгээр, энэ отделениин хонишод бүхыдөө 4213 хурьга абаад, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ байна.

Тус отделениин түрүү хонишод Г. П. Пансалов 553 хурьга, Б-С. Г. Тондонов — 482, Б. Б. Цыремпилов—544 хурьга абаад, hайнаар томо болгоно.

ХУРЬГАД ГАРАЖА ДҮҮРЭНТЭБЭ

Д-Д. БАДМАЕВ.

ЭРХИМ АЖАЛАЙ ДҮН

Зүүн-Сибириин промышленностиин хүдэлмэришэдэй управлениин ОРС-до мэдэлтэй 13-дахи магазин Партизанска үйлсэдэ оршодог юм. Энэ магазинай нээгдэhээр балайшье үни саг үнгэрөөгүй — оройдоол гурбан жэл болобо. Зүгөөр баярые хүргэhэн арба гаран тэмдэглэл, дурадхал гомдолойнь дэбтэртэ бэшэгдэнхэй. Жэшээлхэдэ, багшанарай институдай багша, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат нүхэр И. З. Ярневский иигэжэ бэшэhэн байба. «Худалдаа наймаанай газарта хүдэлхэ гээшэ харюусалгатай. Наймаалагшын мэргэжэл бүришье hаа харюусалгатай. Юуб гэхэдэ, тон анхаралтай, хёрхо, тэсэбэри схэтэй, энэрхы сэдьхэлтэй байха хэрэгтэй. 13-дахи магазинай хүдэлмэрилэгшэд имагтал иимэ наймаалагшадай тоодо ороно гэжэ хэлэхэ байнаб».

Үнэхөөрөөшье магазинда ороходош хододоо ариг сэбэр, хамаг юумэниинь гуримтай байдаг. Наймаалагшадынь хүнүүдтэ зохидоор хандадаг.

Магазиниие даагша Людмила Николаевна Нетунская ажал хүдэлмэри тухайгаа иигэжэ хөөрэнэ:

— Коллективнай багаханшье hаа, эбтэй зэтэйгээр ажалладаг юм. Гол түлэб залуушуул наймаалагшадаар хүдэлнэ. Гэбэшье эдеэ хоол худалдаха даабарияа hара бүхэндэ дүүргэнэбди. 1971 ондо жэлэйнгээ түсэб болзорhоонь урид, 108 процентээр дүүргэhэн байнабди. Түсэбhөө гадуур 48 мянган түхэриг эдеэ хоол худалдаа hэмди. Энэшье жэлдэ ажал хэрэгнай урагшатай ябана.

Энэ багахан коллектив бэе бэедээ этигэл найдабаритайгаар хандадаг, эбтэйгээр ажалладаг. Юуб гэхэдэ, хамтын хүсэн ехэ гэлсэдэг шуу. Тиимэhээ тэдэнэр урдаа табиhан зорилгоёо шадамараар бэелүүлнэ. Үнгэрэгшэ жэлэй IV кварталай дүн согсолходо 13-дахи магазин ӨРС соогоо нэгэдэхи hуури эзэлжэ, дамжуулгын вымпелдэ хүртэhэн байна.

Ажалдаа үнэн сэдьхэлhээ хандадаг хүнүүд эндэ хүдэлнэ. Наймаалагша Лида Петрова эдир залуухан басаган ябахадаа судна бүтээлгын заводто ажаллаhан байна. Зүгөөр тэрэ худалдаа наймаанай газарта хүдэлхэ гэжэ ходо эрмэлзэжэ ябаа. Ахалагша наймаалагша Светлана Ивановна Телегинагай туhалагшаар жэл хахадай туршада хүдэлөө. Мүнөө Лида наймаалагша болонхой юм.

Магазинай нээгдэhэн сарhаа хойшо Анна Ивановна Калинина ажаллана. Тэрэ hүнэй продуктнуудай таhагые даагшаар мүнөө хүдэлнэ. Тоhон, творог, зөөхэй, сыр гэхэ мэтэ түргэн гашалжа гутадаг продуктнуудые нарин нягтаар хадагалжа байха хэрэгтэй болодог шуу. Энэ таhагта продукт гашалгаhан ушар тохёолдоногүй.

Энэ магазинай коллектив СССР-эй 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тулада дээшэлүүлэгдэhэн уялга абаад, тэрэнээ амжалтатайгаар бэелүүлжэ эхилбэ.

М. СУТУРИН.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарhаа) кассир Е. М. Темникова, наймаалагшад А. И. Калинина, Л. Петрова, В. Куржумова, В. Н. Захарьева, Г. Т. Иванова гэгшэд ажалдаа гарахынгаа урда тээ.

Авторай фото.

ЧИЛИ: АЖАЛАЙ, ТЭМСЭЛЭЙ 500 ҮДЭР

Президент Сальвадор Альенде түрүүтэй Арадай нэгэдэлэй правительство Чилидэхи засаг түрые хоёрдохи жэлээ барижа байна. Латиин Америкын энэ холын орондо боложо байhан ушар хэрэгүүд тухай мэдээсэлнүүд газетэнүүдэй хуудаhануудhаа hаланагүй: буржуазно-демократическа гүрэнэй хуулинуудай, конституциин хүсэндөө байхада, социализмда оролгын зам нээхэ зорилготой революционно социально-экономическа хубилалтануудые амгалан аргаар хэлгын дүй дүршэл бүхы дэлхэйн олониитын анхарал татана. Энэ юрэ бусын дүй дүршэлэй түрүүшын үрэ дүнгүүд тухай мүнөө дурдажа боломоор. Һүүлэй нэгэ жэлэй турша соо оронойнгоо туйлаhан ехэ амжалтануудаар Чилиин ажалшан арад омогорхохо ёhоороол омогорхоно. Арадай нэгэдэлэй правительствын программаар хараалагдаhан үндэhэн хубилалтануудай бэелүүлэгдэжэ, Чилиин түхэл шарай танигдахаар бэшэ болоо. Промышленностиин олохон гол hалбаринууд гүрэнэй хиналтада абтаhан, Чилиин экономикын ниитын секторто ороhон байха юм. Урдань американ монополинуудай хиналтада байhан зэдэй рудагай ехэ промышленность түбхын түрүүн тэдэнэй тоодо ороно. Хариин гүрэнүүдтэ зэд худалдажа, Чили ехэ ашаг олзо оруулдаг. Шулуун нүүрhэнэй, металлургическа, селитрын үйлэдбэринүүд, текстильнэ ба барилгын промышленностиин ехэ ехэ предприятинууд мүн лэ горитой олзо доход үгэдэг юм.

Чилиин хүдөө нютагуудта ехэ хубилалтанууд болоо. Нэгэ жэлэй туршада 700 мянган га талмайтай 1400 тухай эдлүүриин газар олониитын хэрэглэмжэдэ үгтэhэн байна.

Альендиин правительствын хэhэн социально-экономическа эдэ хубилалтанууд республикын промышленна үйлэдбэриие нилээд хүгжөөгөө. Тусхай баримтануудай ёhоор, 1971 ондо Чилиин промышленностиин продукци бүтээн гаргалгань, урда жэлэйхитэй сасуулхада, 14,6 процентээр дээшэлhэн байна. Һүүлэй 40 жэлэй хугасаа соо ороной промышленна үйлэдбэри нёдондо эгээн лэ ехээр ургаа гэжэ мүнөөнэй правительствын хорото дайсад—«Фабричная хүгжэлтын бүлгэм» гэжэ нэрэтэйгээр нэгэдэhэн ехэ монополистнууд—сэхэ руунь мэдэрхэ баатай болоо.

Гүрэнэй хиналтада абтаhан олон предприятиин ажалшадай ехэ амжалта туйлаhые тэмдэглэмээр. «Лота-Швагер» гэжэ шулуун нүүрhэнэй бассейнэй шахтёрнууд, нинсэлэл хотын «Текстиль-прогрессо» гэдэг ехэ предприятиин, Консепсьон провинцидахи «Бельявиста томе» гэжэ фабрикын бүд нэхэгшэд тэрэ тоодо ороно. Үурхайнуудай урдын американ эзэдэй зүгhөө ажал хэрэг зорюута hаатуулха гэжэ оролдоhоонь уламжалан, хүндэ хүшэр байдалай тохёолдоошье hаа, 1971 ондо зэд хайлуулга ургаhан байха юм. Чилиин пролетариадай эгээн дайшалхы отрядуудай нэгэн—селитрын промышленностиин хүдэлмэришэд продукци бүтээн гаргалгаяа жэлэй туршада 25 процентээр дээшэлүүлээ. Нефтьшэд, электростанцинуудай хүдэлмэрилэгшэд мүн лэ гайхамшаг амжалтануудые туйлаhан байна.

Арадай нэгэдэлэй правительство ажалшадай байдал hайжаруулха программаяа бодото дээрэнь шууд бэелүүлнэ. Хүдэлмэришэдэй салин хүлhэн, үтэлhэн хүнүүдэй абадаг пенси ехэ болоо. Үнгэрөөшэ жэлдэ гэр байрын барилга бүри үргэнөөр эрхилэгдээ. 1971 ондо хүдэлмэригүйшүүлэй тоо ехээр үсөөрөө. Арадай гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалгын талаар зарим тэды амжалтанууд туйлагдаа.

Альендиин правительствын туйлаhан эдэ амжалтанууд тухай хэлэхэдээ, социально-экономическа хубилалтануудай программа бэелүүлгэдэ орон дотор ба гадаадын хархис хүсэнүүд ехэ hаад тойбо татана гэжэ тэмдэглэнгүй байжа болохогүй. Түүхын хүгжэлтые гэдэргэнь эрьюулжэ, Чилиин арадые дарлалта мүлжэлгэ доро байлгахые оролдон, ехэ ехэ монополинууд, хархис этэгээдүүд элдэб харата ябуулгануудые хэнэ. Хэтэрхэдээ, Чилиин хархис этэгээдүүдэй тала баридаг «Сегунда» газетэ: «Правительствые унагаая» гэжэ hаяхан урялhан байна.

Эд бараагаар, эдеэ хоолой зүйлнүүдээр улад зониие хангалгада бэрхэшээлнүүдэй hүүлэй үедэ тохёолдоходонь, правительствын хүдэлмэридэхи зарим дутагдалнуудые hамбаашалжа, хархис этэгээдүүд Альендиин правительстведа эсэргүү hүйдхэлтэ ябуулгануудые хэбэ.

Орон доторхи хархис хүсэнүүдэй хорото ябуулгануудые хэхэдэнь, тэдэниие США-гай империалис монополинууд дэмжэнэ. Чилиин гүрэнэй мэдэлдэ нёдондо абтаhан Америкын «Браден», «Анаконда» гэжэ зэдэй рудагай ехэ ехэ компанинуудай эрилтээр, Холбоото Штадуудта байдаг банкнуудhаа мүнгэ хэрэглэхыень американецууд хориhон байна. Американ монополинуудай түлөөлэгшэд Чилидэ ашаг туhагүй, таарамжагүй хэлсээ хэхые оролдоно.

Иимэ хүшэр оршон байдалда Чилиин хүдэлмэришэн анги, бүхы ажалшан арад орон доторхи ба гадаадын хархис хүсэнүүдэй хардалга түрдэлгэтэ ябуулгануудта шанга харюу үгэжэ, арадайнгаа правительствые хамгаалхын, арадай нэгэдэлэй хараалhан революционно хубилалтануудай программа бодото дээрэнь бүрин бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлжэ байна.

Чилиин Коммунис партиин Центральна Комитедэй hая болоhон пленум орон доторхи ба гадаадын хархис хүсэнүүдэй hүйдхэлтэ ябуулгануудта эсэргүү тэмсэлдэ олониитые элсүүлэн хабаадуулха хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргээ. «Үзэл сурталай ба политическэ талаарнь партиие hайса зэбсэгжүүлжэ, үргэн олониитэдэ түшэглэн, хархис хүсэнүүдтэ эсэргүү доботолго арадай нэгэдэлэй бусад партинуудтай хамта хэжэ, орон доторхи политическэ байдалые правительствын аша туhада хубилгаха гээшэ» тус пленумэй зорилго болоhон байгаа гэжэ Чилиин Компартиин Генеральна секретарь Луис Корвалан мэдүүлбэ.

Р. КНЯЗЕВ,
ТАСС-ай корр.

Сантьяго.

САЯАНҺАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

ХОЛЫН ЗАМУУД УРЯАЛНА

Харин оронуудаар аяншалагшадай тоо жэл бүри олошорно. Үнгэрһэн жэлдэ манай республикын 726 хүн капиталис болон социалис оронуудаар аяншалһан, дэлхэйдэ суутай болоһон «Карловы Вары» (ЧССР), «Хисара», «Золотые пески», «Солнечный берег» (НРБ) гэхэ мэтэ курортнуудта амарһан байха юм.

Болгари, Румыни, Чехословаки, Венгри, Югослави болон бусад гүрэнүүдэй түүхын, архитектурын памятнигуудтай, социализмын барилгатай, промышленностиин болон хүдөө ажахын хүгжэлтэтэй танилсахаа 900 гаран хүн мүнөө жэл манай республикаһаа мордохо байна.

Байгша ондо хилын саагуур аяншалалга Япон — Сингапур гэһэн маршрудаар эхилээ. Удаадахинь Одессэ — Бейрут, Александрия — Тунис — Кальяри (Сардини олтирог) — Ницца — Неаполь — Мальта — Стамбул — Одессэ 24 хоногой туршада үргэлжэлхэ. Эдэ аяншалагшад «Аджария» теплоходоор Дундадын далай дээгүүр тамарүулха.

Тус бүлэгтэ бүридэлдэ үйлэдбэрэй түрүүшүүл орохол. Жэшээлхэдэ, Ленинскэ ойн баярай медаль болон «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденуудай шагнагдаһан А. Ф. Наливка («Электромашина» завод), Ленинэй орденоор шагнагдаһан наалишан Л. Н. Седых, эрдэмтэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон инженерно-технический хүдэлмэрилэгшэд оролсоно.

Тиихэдэ «Бурятцелинстрой» трестын хүдэлмэрилэгшэдһөө бүридэһэн бүлэг Польшо, Чехословакяар аяншалхаала апрелиин 23-да Улаан-Үдэһөө гарахань. 14 хоногой туршада эдэ оронуудаар аяншалха зуураа, тэдэнэр Варшава, Краков, Катовице, Вроцлав, Прага, Брно хотонуудаар ябаха байна.

Болгарин Арадай Республикын үзэсхэлэнтэ һайхан курортнуудта амарха дуратайшуулай бүлэгүүд бүридхэгдэжэ эхилэнхэй. Улаасоорондын «Золотые пески» гэһэн курорт Варнаһаа 17 километртэ Хара далайн эрьедэ оршодог. Бургасска тохойн адагта, эртэ урдын Несебр хотоһоо 5 километр газарта «Солнечный берег» гэжэ курорт нээгдэһэн. Дурсагдаһан курортнууд болон амаралтын бусадшье газарта май—октябрь һаранууд соо амаржа болохо юм.

Фабрика, заводуудай хүдэлмэришэд бүлэг бүлэгөөрөө аяншалха дуратай болоо. Ленинэй ордено ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэд болон алба хаагшадһаа бүридэһэн 2 бүлэг майн 20-до Болгари орохо. Тэхэ зуура, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд амархаа Болгариин Арадай Республика мордохоор, теплоходоор город-герой Одессэ орохо юм. Балатон гэжэ нуур дээрэ долоон хоног соо амаралтатаар нэгэ бүлэг аяншалагшад майн 26-да Венгри мордоно.

Гэгээрэлэй болон дээдэ һургуулиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком аяншалха дуратайшуулаа Болгари (июнин 10-наа), ГДР (июлиин 9-һөө) эльгээхэ. Коммунальна ажахын болон нютагай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдһөө бүридэһэн бүлэг июниин 26-да Болгари, июлиин 24-дэ Монголой Арадай Республика мордохо. Республикымнай түрүү пропагандистнар Кишинёвһоо автобусоор Галац, Румыни—Болгари гэһэн маршрудаар ябаха. Монгол орон ороходо дуратайшуул хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомдо бүридхэгдэнэ.

Хилын саагуур аяншалха дуратай хүнүүд профсоюзайнгаа нютагай комитедтэ, облпрофсоведэй тусхай таһагта хандаха зэргэтэй. Манай адрес: Улаан-Үдэ, Коммунистическэ гудамжа, 49, харин оронуудаар аяншалгын таһаг, телефоной номер 62—79.

А. ЦЕЛОВАЛЬНИКОВА,
харин оронуудаар аяншалгын талаар облпрофсоведэй ахалагша инструктор.

АНГУУШАДАЙ АНХАРАЛДА

Орон нютагтамнай олошорог лэ шубууд

Һүүлэй жэлнүүдтэ Хойто-Байгалай, Баунтын аймагуудһаа бэшэ нютагуудта уһанай, хэдээгэй шубуудые агналга хоригдонхой байһан юм. Энэ хэмжээ абуулгын саг соогоо, зүб абтаһые шубуудай хараа байса олон болоһон ушар гэршэлнэ.

Урданай агнуурин суута газарнуудта мүнөө янза бүриин шубууд үдэнэ. Сэлэнгын адаг, Баргажан болон бусад гол мүрэнүүдэй нуга тохойнууд, Түнхэнэй аймагай, Хоймороой нагмагта зарим үедэ харагдахагүй шахуу үсөн болошоһон хара болоод үргэн хушуута, жэжэ ногоон нугаһад хүрэтэрөө олоор үдэжэ, ангуушадай онгосонуудтай зэргэлээд тамаржа ябадаг. Баргажанай, Түнхэнэй, Хяагтын, Зэдын болон бусад аймагуудта хүдөөгэй шубууд ехээр үдөө. Һойр, хура, торхируу гэхэ мэтэ зарим газарнуудта гэхэ хомор болоһон аад, һүүлэй үедэ дахяад бии болобо.

Гансал агнуурин хориглоһон дээрэһээ ниигэжэ шубууд үдэжэ бэшэ ааб даа. Манай республикада дотор зэрлиг шубуудые үлэхэжэ талаар ажал хэгдэдэг гэшэ. Үгы газартань шубуудые абаашаха хүдэлмэри эмхидхэгдэнхэй, элдэб хоол бэлдэгдэнэ. Эдэ бүгэдын ашаар нүүдэл шубууд манай республикада олоороо үндэгэлдэг болоо. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэвары, феврал һаранууд Каспиин далайн, Дүтын-Зүүн зүгэй зарим газарнууд болон Европын зарим хубинуудта гэнтэ хүйтэрхэдэнь, янза бүриин олон шубууд Байгал шадар ерэһэн байна.

Шубуудые манай Бурядта саашадань бүри олошоруулха зорилготойгоор республикымнай правительство мүнөө хабар агнуури хорибо. Юундэб гэхэдэ, шубууд хабарһаа эхилжэ үүрхайгаа заһана, үндэгэлнэ ха юм. Энэ ушарһаа городудай, аймагуудай агнуурин бүлгэм, байгаали хамгаалха бүлгэм тус тоггоолые дүүргэхэ талаар зохихо хэмжээнүүдые абаха ёһотой. Ангуушадай дунда ойлгуулангын хүдэлмэри ябуулха, энэ хэрэгтэ олон тоото эдэбхитэдэе хабаадуулха шухала байна.

Гэхэтэй хамта, хорюулһан үедэ агнуури хэдэг хүнүүд үшөөл дайралдаһаар. Энээнииe хараадаа абажа, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй даргэдэхи агнуурин ажахынууд, заповеднигуудай управлени хорилто тухай тогтоол эбдэһэн хүнүүд ба эмхи зургаануудта тохохо ялын хэмжээе дээшэлүүлээ. Тиигэжэ хорюултай сагта агнуури хэһэн хүнүүд 10-һаа 100 түхэриг хүрэтэр яла түлэхэ болоо.

Ганса ялаар шубууд хамгаалгадаха бэшэ, байгаалиин амитадые олошоруулхын тэхэ хүн бүхэн оролдохо ёһотой гэшэ аа даа.

И. ХРЕБТОВСКИЙ,
Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи агнуурин ажахын управлениин начальник.

ЕРЭЭДҮЙН АЖАЛ—ЭНДЭҺЭЭ

Түнхэнэй аймагай Толтойн дунда һургуулида Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай дүрбэдэхи курсын бүлэг студентнэр практикаа гараад бусаа. Тэдэнэр буряад хэлэ, литератураар һайн хэшээлнүүдые үгэжэ, хушанай багшанарые гайхуулба. Мүн баһа практиканһаа үедэ дааже абаһан классуудаа ниилэд ехэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулжа, һайнарай сэдьхэл дүрые булялаа.

Буряад хэлэнэй, литературын долоон хоног үнгэрэгшэень манай багшанарые, шабинаршье мартахагүй. Литературна үдэшэ ямар гоёор үнгэрөөб! Студентнэрэй таараар ехэ баян дидактическа материал бэлдэгдээ.

Гадна хоёр һарын туршада һургуулида практика гарахынгаа хажуугаар һуурнай нииитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалса. Зоной дунда ойлгуулангын хүдэлмэри ябуулан, XXIV съездын шиидхэбэрине бэелүүлгэ тухай олон хөөрэлдөө үнгэргөө. Тиихэдэ нютагаймнай клубуудта нааданай бижа, хүгшэн, залуушье зоной урмые тэдхээ.

Һайнаар практикана гаража, «4», «5» гэһэн сэгнэлтэтэй бусаһан студентнэрые нэрлэбэл эдэ: В. Лыгденов, Ц. Цыдыпова, С. Дамбаева, Ш. Очирова, С. Дашиева, С. Бадмацыренова, Х. Бандаева, Т. Балюханова.

Практикые хүтэлбэрилһэн доцент У.-Ж. Ш. Дондуков олоной үмэнэ лекцинүүдые уншажа һонирхуулаа. «Үгын удхые тайлбарилха талаар Д. Банзаровай хэһэн хүдэлмэри», «Уласхоорондын байдал тухай» гэһэн лекцинүүдынь угаа һонин байгаа.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, ерээдүйн багшанар ехээр һайшаагдаа.

С. СОТНИКОВА,
багша.

СПОРТ

ИВАЛГЫН БУХЭШҮҮЛ ИЛАБА

Дүрэ буляалдаата барилдаагаар «Урожай» бүлгэмэй областной Соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн эдириүүдэй дунда үнгэргэгдэбэ. Балсан хатуутай 127 эдир бүхэшүүл шандааһанай шангые эдэ түрүүшэ.

Түнхэнэй аймагай залуу барилдаашад (тренерынь Н. Ардуев) хэдэн жэлдэ абажа ябаһан түрүү һуурияа хүлээгдээгүйгөөр алдаба. Энэ удаа Ивалгын гидромелиоративна техникумэй шанга шандааһатан тэдэнэрые илажа, түрүү һуури эзэлээ. Һургажа хүмүүжүүлһэн хүбүүдэйнгээ омогорхол баярые тренер Мэлс Балдаев хубаалдаха ёһоорой хубаалдана.

Энэ мүрысөөнэй дүнгөөр «Урожай» бүлгэмэй областной Соведэй суглуулагдамал команда бүридүүлэгдэ. Энэ команда Орел хотодо үнгэргэгдэхэ хүдөөгэй эдир бүхэшүүлэй Бүхэроссиин мүрысөөндэ хабаадалсаха юм.

ХЭЭРЫН ХАРГЫГААР УРИЛДАГШАД

Республикын 11 аймагуудай эгээл хурдан солбон 108 кроссменүүд хүлэй хургаанине мэдүүлэн, хээрын харгыгаар урилдаа. Тэдэнэр «Урожай» бүлгэмэй түрүү һуури буляалдаһан байна.

Недондо жэлэйхидээл адли Кабанскын аймагай эбтэй зэтэй спортсменүүд командаараа түрүү һуури эзэлээ. Бэшүүрэй аймагай команда хоёрдохи, хүдөө ажахын институдай студентнэр гурбадахи һууринуудта гараһан байна.

Физкультурын коллективүүдэй дундаһаа Кабанскын совхозой кроссменүүд илажа гараба. Бэшүүрэй аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хурдан солбон хүбүүд, басагад хоёрдохи, Сэлэнгын аймагай Химнын совхоозой спортсменүүд гурбадахи һууринуудые эзэлээ.

5 километрэй зайда урилдаһан болоходо, Бэшүүрэй аймагай спортсменүүд Г. Перелыгин (эрэшүүлэй дундаһаа) болон Зырянова (басагадай дундаһаа) бусадаас түрүүлбэ.

АХАМАД ШАТАРШАНАЙ ШАНДА ХҮРТӨӨ

Буряадай ахамад шатаршанай Лубсама Гармаевагай шандаһа тэхын түлөө шанга тэмсэл үнгэргэй эдир шатаршадай дунда болоо һон байна.

Элхиин дунда һургуулиин 9-дэхи классай һурагша Кондаков Виктор нэгэдэхи хүлгэ дээрэ шанга дахаадаа, бусадай дундаһаа шилгаржа, түрүү һуури эзэлээ. Хоёрдохи хүлгэ дээрэ наадаһан түрүү ажахын техникумэй студент Болдонов Борис нэгэдэхи һуури эзэлээ, мүн ла шанда хүртөө. Элхигадай дундаһаа Элхиин дунда һургуулиин һурагша Афанасьева Лена бусадые найдамтайгаар илажа, нэгэдэхи һуури гараа.

Загарайн аймагай эдир шатаршад командаараа илажа, Буряадай ахамад шатаршанай шанда хүртэһэн байна.

ГҮЙДЭЛ ДУНДАА БУУДАГШАД МҮРЫСӨӨН

Биатлоноор «Урожай» бүлгэмэй областной Соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн ябуулагдаба. Эрэшүүлэй болон эхэнэрнүүдэй дунда хабаадалсаа. Тэдэнэр 15 километрэй зайе гаталха зуураа харгы дээрэнь табигдаһан бай сагаалса буудаха зэргэтэй байгаа.

Спартаковец В. Симонов түрүү байрые эзэлээ. Мэргэн буудагша һанаа харуулжа, түрүү һуури эзэлээ. Армеец И. Пригодин хоёрдохи һуури эзэлжэ, секундаар ялагдаа. Республикымнай униваерситедэй студент Павел Лаптев гурбадахи һуури эзэлбэ.

В. БАДМАЕВ.

ПРАВДА-БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Үйлэдбэридэ—библиотеко» — түрүү бэшэг. «Республикымнай нэгэ үдэр»—подборко. «Бэдэрэлгэнүүд ба нээлтэнүүд»—П. Шобогоровой статья. «Нэгэнинь зүдхэнэ, нүгөөдэнь татанагүй» —В. Борисов, М. Хензыхенов гэгшэдэй статья.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Партийна ажабайдал» гэһэн гаршаг доро «Ультра-абяан ажалда» ...хонь»—В. Горховскиин статья. «Урэнэ хүрэнгэ хаалга Байгал жанда»—А. Вороновай статья. Турэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: «Уһан гал асуудалда—гол анхарал» ...А. Рюмкиной статья. «...дэрэдэхи ...» ...В. Ржесковскиин статья. ...саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: ...эй материалнууд. ...нууд.

ТЭЛИМБЭДЭ КИНО БУУЛГАГДАБА

Ярууны аймагай «Комсомольский» совхозой түрүү механизатор Юрий Уткин, Тэлимбэдэ хүдэлмэрилжэ байгаа ЛВРЗ-гэй пенсидэ гараһан хүнүүдһээ бүридэһэн барилгашадай бригада тухай богони метражай кинофильм буулгагдаба. Тэрэниие Улаан-Үдын Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй коллективэй хүтэлбэрилэгшэ Ф. И. Сизых буулгаа.

Тус заводой болон Ярууны аймагай хүдэлмэрилэгшэдэй ажахын түрүүшүүлэй ажалтанай слёт дээрэ энэ фильм түрүүшынхиеэ харуулагдаха. Слёт байгша оной апрель соо үнгэргэгдэхэ хаалагдажа. Мүнөө хаанашье бэлдэхэлэй хүдэлмэри ябуулагдана.

Б. ЖАМСУЕВ.

ЗАНШААЛТА ҮДЭШЭЛГЭ

Улаан-Үдын авиапредприятиин хүдэлмэрилэгшэд ганса ашаа болон пассажирнуудые зөөдэг бэшэ, харин хүдөөгэй таряашад ба геологууд, мүн ой модоной ажахын хүдэлмэришэдтэ ехэ туһа хүргэжэ байдаг юм. Энэ хүдэлмэридэ хабаадалсадаг самолёт ба вертолёдуудай экипажнуудые жэл бүри ажалдаа гарахадань баяр ёһолол оршон байдалда үдэшэдэг болоонхой. Иимэ заншаалта үдэшэлгэ аэропортын клуб соо һаяхан болобо.

Заншаалта үдэшэлгэ дээрэ авиапредприятиин командир нүхэр Пономаренко тобшохон элидхэл хэжэ зуура хүдөөгэй ба ой модоной ажахын хүдэлмэришэдтэ, геологууд туһалхаа байһан экипажнуудай коллективүүдэй ажал хүдэлмэридэ ехэ амжалта хүсэһэн байна. Ажалда гарахаа байһан «АН-2» самолёдой командир нүхэр Балданов, вертолёдуудай командирнууд нүхэд Доронин, Логинов гэгшэд харюугай үгэ хэлэхэдээ, юрэдхэн табан жэлэй хоёрдохи ондо хараалагдаһан түсэб, абаһан уялгаяа амжалтатай дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн хүдэлхэбди гэжэ мэдүүлбэд.

Авиапредприятиин хүдэлмэрилэгшэд энэ жэлдэ республикынгаа таряашадта, геологуудта тон ехэ түһаламжа хүргэхөөр хараалнаа. Авиацииин хүдэлмэрилэгшэд ой модо галай аюулһаа хамгаалха талаар ашатай туһатай ехэ ажал хэдэг болонхой. Улаан-Үдын авиапредприятиһаа «АП-2» түхэлэй 6 самолёдой экипаж ааяр холын Амарай областиин таряашадта ажалда туһалхаа ошохонь.

Заншаалта үдэшэлгын түгэсхэлдэ аэропортын клубай дэргэдэхи уран һайханай бүлгэмэй артистнар һонирхолтой концерт харуулаа.

Е. ЦЫРЕМПИЛОВА.

ҮХИБҮҮДЭЙ УРАН БҮТЭЭЛ

Галута-Нуурай пионернүүдэй байшан соо ороходо, хүжарлан хараха зүйл маша олон байба. Үхибүүдэй зохёон бүтээхы ажалай выставкэ эндэ эмхидхэгдээ. Сэлэнгын аймагай һургуулинуудай һурагшадай уран гараар бүтээгдэһэн зүйлнүүд тус выставкэдэ табигдаа.

Һүбэлгэн ухаатай үхибүүд ямар юумэ бүтээнэгүйб даа. Модоной юрын гэшүүһээ, Шадабарын ехэтэй уран гарта орожон гэшүүнэй элдэбын амитанай дүрэтэй болоод, амилһандал үзэгдэнэ. Вячеслав Намжиловай бүтээһэн хун шубуун, Павел Дареевэй кенгуру, 9-дэхи классай хүбүүдэй хэһэн баабгай-боксёрнууд ганса һайнаар дархалагдаһаараа бэшэ, харин хүдэлгэөнөөрөө харагшадые гайхуулаа. Эдэ бүгэдые Бараатын дунда һургуулиин һурагшад бүтээһэн. Тэдэнэр багша Д. Г. Санжицыбиковэй хүтэлбэри доро зохёон бүтээхы хүдэлмэри заалгаһан, байгаалиин гоё һайханиие обёоржо һураһан байна.

Новоселенгинскын дунда һургуулиин булан мүн ла һонирхолтой байба. 4-дэхи классай һурагшадай ульгэрнүүдэй үндэһөөр найруулан бүтээһэн зүйлнүүд олоной анхарал татаа.

Удаадахи буланай хажууда суглаһан хүнүүд фотографи, ойдол, зураг, модо ниилэлгэ гэхэ мэтээр һонирхоо. Эдир уран зураашадай зохёолнууд соо нютагай темэ харуулагдана. Жэшээлхэдэ, Светлана Пурбуева «Врачта», Виктор Сомов «Хонишод», Алексей Малков «Сүхэ-Баатар» гэһэн темэнүүдые шэлэжэ, яһала зохидоор тэрэнээ тайлбарилжа шадаа. Тиихэдэ эдир зураг буулгагшад тоонто нютагайнгаа үзэсхэлэнтэ һайхан газарнуудтай харагшадые танилсуулаа. «Хүнануд», «Горхон», «Морито хүн» гэһэн зурагууд һонирхолтойгоор үзэгдэө.

Энэ жэл үнгэргэгдэһэн һурагшадай заншаалта выставкэ харалгаар юу хэлэлтэйб гэхэдэ, мүнөө жэл зураг уран бүтээһэн зүйлнүүд техническэдэ орходоо олон байба. Үхибүүдэй өөһэдынгөө гараар урлаха, бүтээхэ дуратай болоные, тэрэ талаар һургуулинуудта зарим тэды хүдэлмэри ябуулагдадаг тус выставкэ гэршэлнэ.

Н. СЛЮНКИНА.

САГАЙ УЛАРИЛ

АПРЕЛЬ

Март һарынхиһаа агаарай температура 8—13 градусаар дээшэлээд байна. Тиигэбэшье һарын түрүүшын арбан хоног соо һуниндоо—13—18, үдэртөө—5—10 градус хүйтэн байха. Тиихэдэ һарын тэн багаар, 14—17-ной болон 23—25-най үдэрнүүдтэ хүйтэншэг байхаар хараалагдана.

Һарын түрүүшын арбан хоногой һүүл багаар эгээл дулаан һуни, үдэрнүүд үзэгдэхэ. 1—10 миллиметр шииг нойтон ороходо, Ехэнхидээ үүлэгүй, сэлмэг байһан үдэрнүүд һарын 12—15, 21—24, болон 23—30-да бүрхэг үдэрнүүдээр һэлгэгдэжэ, эдэ тэндэ нойтон саһан орохо. Секундын 5—10 метр, зарим үдэрнүүдтэ 12—17 метр хүрэтэр түргэдэһэн һалхин үлеэхэ.

Һарын дунда температурын дунда агаарай 0 градус дүтэлхэ үе һарын һүүл багаар хүлеэгдэнэ. Тиимэһээ мүнөө жэлэй хабар үргэлжэ урдаһаа орой ерэхэнь.

Колхоз, совхозуудай поли дээгүүр апрель соо саһан тогтонги байха.

Республикын хойто аймагуудта саһа ехээр ороһон газарнуудта апрелиин арбаад болотор саһатай байха. Бэшэ тэ һарын эхин багаар саһан хайлаха.

Л. ГОНЧАРОВА,
инженер-метеоролог.

ЭНХИР КРАН

«ОРБИТЫН» ПРОГРАММА. 13.00 — Дамжуулгын программа. 13.05 — Һүүлэй ... 13.15 — Һурагшадта — «...дильник». 13.45—«Элуур...» хэ» гэһэн дамжуулга. 14.... П. Ершов. «Конёк-горбунок» ССР-эй арадай артист Б. ... ков уншана. 3-дахи ... га, 14.45—«Тайна горного ...ра» — уран һайханай фильм. 16.15 — «Мүнөөдэр—Геологой үдэр». СССР-эй геологиин министр, академик А. В. ...ренко хабаадалсаха. 16.... Геологуудай захилаар ... 17.30—...Кино-аяншадай ... УЛААН-ҮДЫН СТУДИ... 18.30—Киноочерк. «Дре...ровщик». 18.50—«Танда ...гууд»—концерт. «ОРБИТЫН» ПРОГРАММ... 20.00—Һүүлэй һонин. 2... —Уран һайханай фильм «... быть воспрещается». 21.35 — «США — ...справа» 6-дахи дамжуулга ...торынь Валентин Зорин. ... —Хүгжэм тухай үгэ ... 23.00 — «Театрей ...нууд». 24.00—Информаци... программа «Время».

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефон...

г. УЛАН-УДЭ, ул. ... 35. Телефоны: редакто... 54-54, приёмная —54-9... редактора—68-08, зам. ... тора—62-62. ответ. секр... —50-52, зам. ответ. секр... —36-76, отделы: партий... жизни —60-91, сельского хо... зяйства—64-36, 63-86, ... ганды и агитации—56-2... мышленности и строител... —61-35, советского строи... и быта —69-58, ... и школ—60-21, писем и ... селькоров—67-81, инфо... —34-05, общественная ... ная—56-62, машинное бю... 57-63, фотолаборатория ... 33-61.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

БЕРЛИН

АТОМНА ШЭНЭ СТАНЦИ

ТАСС

«Норд» гэжэ атомна шэнэ станциин барилга Грайфсвальд округто түлэг дундаа хэгдэжэ байна. Энэ хэдээ совет мэргэжэлтэдэй туһаламжатайгаар ГДР-тэ баригдажа байһан хоёрдохи атомна электростанци болоно. Мүн Советскэ Союз энергетическэ гол шухала түхеэрэлгэнүүдые ГДР-тэ үгэдэг юм.

КАМПАЛА

ИЗРАИЛИИН ПОСОЛЬСТВО ХААГДАБА

ТАСС

Израилиин посольствые хааха тухай шиидхэбэри Угандын правительство баталан абаа. Тэрэнэй хүдэлмэрилэгшэдтэ ороной газар дээрэһээ арбан үдэрэй туршада гаража ошохо захиралта үгтэһэн байна.

Генерал Иди Аминай правительствын иимэ шиидхэбэри абаһанинь гайхалтай бэшэ. Африкын энэ орондо Израилиин хэдэг һүйдхэлтэ ябуулгануудые харуулаһан баримтанууд тухай мэдээсэлнүүд Угандын хэблэлдэ һүүлшын неделинүүдэй туршада соо олоор гараһан байха юм. Эдэ мэдээсэлнүүд Угандада Тель-Авивай холын зорилготой һанаашалгануудые гаргадаг тухай гэршэлжэ үгөө, түбиин залуу" түрэнүүдэй бэеэ даанхай байдалые һуларуулха гэжэ сионизмын эрмэлзэдэг тухай үшөө дахин харуулаа. Израилиин посольствые хааһан ушар бээе даанхай байдалаа тохёолдоһон горилготой аюулһаа ороноо хамгаалха хэмжээн болоно гэшэ.

РИМ

ҺУНГАГШАДТА ХАНДАЛГА

ТАСС

Сүлөөтэ, бээе даанхай, демократическэ Италида социализмын түлөө тэмсэхэ гэжэ Италиин Коммунис партиин зорилго болоно гэжэ парламентда майн 7—8-да болохоор урид болохоёо байһан һунгалтатай дашарамдуулан, ИКП-гэй Түрүүлэгшэ Л. Лонгын ба партиин Генеральна секретарь Э. Берлингуэрэй хандаһан хандалга соо хэлэгдэнэ. Энэ хандалгые «Унита» газетэ нийтэлбэ. «Унита» газетэ мартын 30-да толилһон байна.

Ороной парламентын һунгалтын урда тээнь болоходо, ИКП-гэй кандидатуудай түлөө 8,5 миллион сүлөөтэй хүн дуугаа үгэһэн байгаа.

Хархис эгэгээдүүдэй харата абуулганууд болон мэхэ гохые хамтаараа оланхаанһаа, энүнэй үзэл бариулалгые бусад хүсэнүүдтэй хамта, ороной шэнэдхэхын тулада ИКП-гэй политическэ бүхы ажалай хүн зонодо бүри үргэнөөр, ойлготойгоор тайлбарилжа, партиин суртал болодгой танилсуулхые коммунистнууд, ажалшад болон залуушуулаа хандалга соо уряалагдаһан байха юм.

Һунгуулиин урда тээхи кампанин үедэ орон дотор боложо байһан ушар байдал тухай хүн зондо һайнаар, бодото тодорхойгоор мэдээсэхэ зорилготой «Унита» газетэ, ИКП-гэй бусад хэблэлнүүдые бүри эдэбхитэйгээр тараахыень бүхы коммунистнуудые, партиин тула баридаг бүхы хүнүүдые Л. Лонго, Э. Берлингуэр ...

ЛОНДОН

БОМБОНУУДАЙ ТЭҺЭРЭЛГЭЭР УГТАБА

ТАСС

Хойто Ирландиин хэрэгүүдые эрхилдэг Англиин министр Уильям Уайтлоу гэгшын мартын 30-да Белфастда ерэхэдэнь бомбонуудай тэһэрэжэ, буунууд һүрөө. Англиин парламентын баталан абаһан хуулиин ёһоор, Ольстертохи бүхы засаг мүнөө энэ хүнэй гарта хүсэдөөрөө ороһон байна.

Тирон графствын Омада Британиин армиин информационно центр бомбын тэһэрхэдэ горитоогоор һандараа. Шархатаһан хүн бии. Баһа нэгэ тэһэрэлгын болоходо, телефоно станци һандаргадаа. Лисбургда бомбын тэһэрхэдэ 18 хүн шархатаа. Тэрэдэ Британиин зэвмэлгын сэрэгүүдэй штаб-квартира байдаг юм.

ЛОНДОН

Англиин парламентын шиидхэбэри

ТАСС

Ольстерто Англиин правительствын «сэхэ захиргаа тоггоохо». Хойто Ирландиин парламентые сэг зуура тарааха гэжэ хараалһан хуулиин-проектые Англиин парламент һайшаагаа.

Консерваторнуудай правительствые оруулһан дурдахалнууд мүнөө хуулиин хүсэтэй болобо. Эдэ дурдахалнууд Ирландиин ба Великобританиин коммунис партинуудаар шууд шанагаар буруушаагдаһан байгаа. Юуб гэхэдэ, эдэ дурдахалнууд гражданскэ эрхэтэй болохые, газааһалгануудые болюулха тухай католик үсөөнхэйдэй эрилтэнүүдые бэелүүлхэ ямаршье найдуулга үгэнэгүй.

ЛОНДОН

ЭЭЗЭРХЭГ ТҮРИМХЭЙШҮҮЛДЭ ТУҺАЛАМЖА

ТАСС

Уһан доогуур ябадаг онгосонуудые Израильда үгэхэ тухай тэрээнтэй Англи хэлсэжэ байна. Эдэ онгосонуудые «Виккерс» гэжэ фирмэ бүтээхэ гэжэ «Файнэйншл таймс» газетэ мэдээсэнэ.

Энэ хэлсэе баталалга эзэрхэг түримхэйшүүлые зэбсэглэхэ гэһэн шэнэ алхам болоно. Энэ хадаа үнэндөө бусад түхэлэй буу зэбсэгүүдые Израильда худалдаха ябадал хориглые Англи болюулаа гэһэн удхатай.

ТОКИО

„УРЛАН НАРИЖУУЛГЫН" ХОЙШОЛОНГУУД

ТАСС

Фунабаси (Тиба префектура) станцида мартын 28-да хоёр электропоездын мүргэлдэхэдэ 700 гаран хүн шархатаа.

Электропоездүүдай мүргэлдэһэн түлөө замай захиргаан зэмэтэй, ашаг олзоор дашуураад, ороной түмэр замууд дээрэ поездүүдай ябалгые эмхидхэхэ тухай тэдэнэй оролдолго гарганагүй гэжэ Японой хэблэл мэдээсэжэ байна.

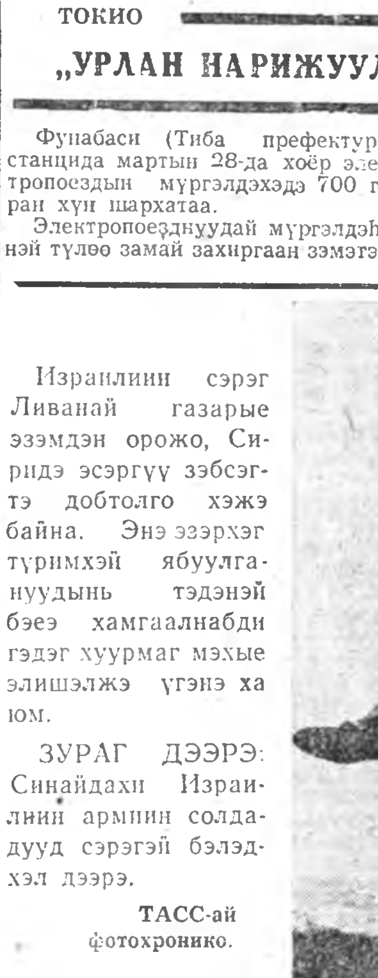
ХАНОИ

УЛАМ ЕХЭ НЭГЭДЭЛТЭЙ БАЙХА

ТАСС

Камбоджын, Лаосой ба Урда Вьетнамай фронтнуудай дээрхи оршон байдал америкын эзэрхэг түримхэйшүүлдэ, тэдэнэй тулимаршадай сэрэгэй талаар урагшагүйдэжэ байһан тухай гэршэлжэ үгэнэ. Энээн тухай «Куан Дой Нян Зан» газетэ өөрынгөө тайлбарын соо мартын 31-дэ бэшэһэн байна.

США-гай угаа ехэ агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдые элсүүлэд. Хойто Вьетнамда һуни, үдэргүй доболгонуудые хэжэ, хэдэн арбаад мянган бомбо хаядаг байбашье, фронтнууд дээрэ тулимаршадай сэрэгүүдэй байдал һайжарнагүй, харин патриодуудай байдал бэхижэ гэжэ газетэ тэмдэглэнэ. Дайшалхы һанал нэгэдэлээ бэхижүүлхэень дайсанда бүри шангаар сохилто үгэхэ бэлэй гэжэ «Куан Дой Нян Зан» Индохитадай гурбан ороной арадуудые уряална.

Израилиин сэрэг Ливанай газарые эзэмдэн орожо, Сиридэ эсэргүү зэбсэгтэ добтолго хэжэ байна. Энэ эзэрхэг түримхэй ябуулганудынь тэдэнэй бэеэ хамгаалхабди гэдэг хуурмаг мэхые элишэлжэ үгэнэ бэлэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Синайдахи Израилиин армиин солдадууд сэрэгэй бэлэдхэл дээрэ.

ТАСС-ай фотохроникэ.

Н-00343. Заказ № 12...